

Bilag 2

Hvidbog

**Opsamling på høringssvar fra den interne høring af forslag til
Kommuneplanstrategi 2023**

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Overordnet sammenfatning	4
Temabaserede opsamlinger og bemærkninger	5
Inddragelse og proces	5
Hovedstadens udvikling og Greater Copenhagen	5
Erhvervsudvikling	6
Boliger	9
Bæredygtighed og klima	17
Mobilitet	19
Grønne og blå områder	26
Kulturområdet	30
Fritidsområdet	32
Udvikling med respekt for byens sjæl	33
Turisme	37
Sundhed og trivsel	38
Byggeri	42
Kommunale funktioner	42
Kommuneplan 2024	44
Øvrige	45

Indledning

Udkast til Kommuneplanstrategi 2023 har været i 8 ugers intern høring i foråret 2023. I hvidbogen fremlægges de centrale synspunkter fra høringssvarene. Hvidbogen er således ikke udtømmende, men søger at give et retvisende og overskueligt indblik i, hvad der er væsentligt for høringssparterne i høringssvarene. Disse kommenteres af Økonomiforvaltningen, der har vurderet, hvorvidt forslagene giver anledning til ændringer i Forslag til Kommuneplanstrategi 2023. Høringssvar fremgår i deres fulde længde i bilag 3.

De høringssvar, der har ført til en række ændringer i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, fremgår under hvert tema-kapitel markeret med gul.

Økonomiforvaltningen vil gerne kvittere for de mange forslag til Kommuneplanstrategi 2023, der kommet i forbindelse med den interne høring.

Høringssparter:

- De politiske fagudvalg
- De 12 lokaludvalg
- Ældrerådet, Ungerådet KBH, Frivilligrådet, Udsatterådet og Handicaprådet

Høringsperiode:

Den 17. marts til den 14. maj 2023 (8 uger).

Overordnet sammenfatning

Der er modtaget 23 høringsvar. Følgende faglige emner rummer en række opmærksomhedspunkter og ønsker afspejlet i flere af høringsvarene:

- Forslag og ønsker til at løse udfordringer inden for byens boligudbud, -størrelser, -former og -priser
- Etablering og bibeholdelse af grønne områder, herunder et fokus på kvaliteten heraf
- Klima- og biodiversitetsdagsordenen, herunder sikring af plads til energiforsyning
- Udbygning af den kollektive trafik
- Mindske biltrafikken i byen
- Behov for faciliteter inden for kommunale velfærdsservice, og særligt kultur- og fritidsområdet
- Bevaring af Københavns egenart
- Byplanlægningens betydning for folkesundheden, herunder også mental trivsel
- Plads til små, lokale erhverv i byen, herunder kreative erhverv

I nedenstående skema er der lavet et overblik over, hvordan høringsvarenes indhold fordeler sig på de faglige temaer i hvidbogen.

Overordnet tema	Antal høringsvar, som berører
Inddragelse og proces	10
Hovedstadens udvikling og Greater Copenhagen	9
Erhvervsudvikling	11
Boliger	17
Bæredygtig og klima	16
Mobilitet	17
Grønne og blå områder	19
Kulturområdet	11
Fritidsområdet	16
Udvikling for byens sjæl	14
Turisme	7
Sundhed og trivsel	20
Byens drift	12
Byggeri	4
Kommunale funktioner	8
Kommuneplan 2024	8
Øvrige	12

Temabaserede opsamlinger og bemærkninger

Inddragelse og proces

- Et ønske om mere målrettet inddragelse af de unge i større byudviklingsprojekter (Ungerådet KBH, Vesterbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Københavns Kommune ser positivt på ønsket om mere målrettet inddragelse af børn og unge i Københavns byudvikling. Derfor har kommunen haft et forløb med inddragelse af seks folkeskoler om elevernes ønsker og visioner til fremtidens København, som indgår i forslag til Kommuneplanstrategi 2023. Ønsket om mere målrettet inddragelse af de unge i byudviklingsprojekter tages til efterretning i Økonomiforvaltningen og ligger i forlængelse af Borgerrepræsentationens beslutning den 1. december 2022 om, at Ungeråd KBH er fast høringspart i forbindelse med udarbejdelse af kommuneplanstrategi og kommuneplan.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om mere og bedre inddragelse af udsatte borgere i byudviklingen af København (Udsatterådet, Frivilligrådet), herunder inddragelse af de institutioner, der er i byen til socialt udsatte som hjemløse og misbrugere (Vesterbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Økonomiforvaltningen indkalder i forbindelse med den offentlige høring interesseorganisationer for socialt udsatte til møde om forslag til Kommuneplanstrategi 2023. Ønsket om mere inddragelse af udsatte borgere i byudviklingen oversendes desuden til Teknik- og Miljøforvaltningen, som er ansvarlig for byens lokalplaner.
  - Anledning til ændringer: Nej

Hovedstadens udvikling og Greater Copenhagen

- Et ønske om at der i strategien lægges mere vægt på muligheden for etableringen af boliger i Københavns omegn (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Efterspørgslen på boliger i en bestemt kommune eller bydel kan ikke nødvendigvis mødes ved at bygge det samme antal boliger et andet sted i regionen. Mødes den lokale efterspørgsel på boliger ikke, bliver stigningen i boligpriserne lokalt ikke dæmpet. I hovedstaden betyder det, at der kan ske en polarisering, hvor boligpriserne i nogle dele af hovedstaden stiger uforholdsmæssigt meget, hvis ikke der tages højde for den lokale efterspørgsel på boliger. For at sikre at hovedstadsområdet udvikler sig i balance, arbejdes der for, at byudviklingen i København møder den lokale efterspørgsel på boliger og arbejdspladser. Endelig er det ikke inden for Københavns Kommunes kompetence at vedtage mål for byudvikling i andre kommuner.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om, at Københavns Kommune fremgår af kort over Greater Copenhagen (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Ambitionen for arbejdet med Greater Copenhagen er, at hovedstadsområdet og regionen skal være en sammenhængende og velfungerende storbyregion, som det er ukompliceret at flytte til, bo, arbejde og studere

- i, og hvor administrative grænser betyder mindre, og et sammenhængende bolig- og arbejdsmarked betyder mere. Derfor er der ikke indtegnet kommunegrænser på kortet over Greater Copenhagen, og i stedet træder den sammenhængende region i fokus.
- Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om et stærkere samarbejde i Greater Copenhagen i forhold til boligudbygning, og mobilitetsområdet (Vesterbro Lokaludvalg), herunder et ønske om et tværkommunalt koordineringsorgan med mandat til byudvikling/byplanlægning i "Greater Copenhagen" (Indre By Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Greater Copenhagen har fokus på at fremme erhvervsudviklingen og forbedre infrastrukturen på tværs af Øresund. Greater Copenhagen samarbejder ikke med kommunerne om byudvikling og byplanlægning. Københavns Kommune er i dialog med de omliggende kommuner i hovedstaden i forhold til at undersøge mulighederne for at styrke samarbejdet om erhvervsudvikling og byplanlægning på tværs af kommunerne.
    - Anledning til ændringer: Nej
  - Et ønske om konkretisering af pointe om et sammenhængende arbejdsmarked i Region Hovedstaden og Greater Copenhagen (Christianshavns Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023. Det fremgår allerede af forslaget til Kommuneplanstrategi 2023, at det sammenhængende arbejdsmarked i Greater Copenhagen skal betyde mere, og ønsket om præcisering imødekommes derfor delvist.
    - Anledning til ændringer: Ja, s. 20 spalte 3: Det skal være muligt for københavnere at flytte uden for kommunegrænsen uden, at det påvirker muligheden for at beholde et job i Københavns centrum og omvendt, **da regionens virksomheder og velfærdsservices er afhængige af at kunne rekruttere arbejdskraft på tværs af hele geografien.**

Erhvervsudvikling

- Et ønske om at der skabes plads til små, lokale og forskelligartede virksomheder i byen (Ungerådet KBH), herunder traditionelle håndværk og kreative virksomheder (Amager Øst Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023, der har som mål at sikre attraktive lokaliseringsmuligheder for mange forskellige virksomhedstyper, herunder traditionelle håndværk og kreative virksomheder og andre små, lokale erhvervsdrivende.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om et større fokus på at forløse de kreative zoners potentiale, herunder udvikling af iværksætttermiljøer med fokus på de unge (Vanløse Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023. Her fremgår det, at kommuneplanen skal udpege kreative zoner og potentialeområder, som skal sikre attraktive lokaliseringsmuligheder for vækstmiljøer for virksomheder. Kommuneplanen kan ikke regulere ejer- eller lejersammensætning i en given kreativ zone. Kommunen skal dog understøtte udviklingen af områder med plads til nye aktører og iværksættere inden for handels- og kulturlivet. I nye områder kan det være ved at iværksætte undersøgelser i dialogfasen med ejendomsudviklerne. Forslaget indarbejdes delvist.

- Anledning til ændringer: Ja, s. 65, spalte 1, nederst: Kommunen skal også arbejde for, at der indtænkes forskellige typer erhverv i lokalplaner, når områder, der rummer kreative erhverv, udvikles. Kommunen skal understøtte udviklingen af områder med plads til nye aktører og iværksættere inden for handels- og kulturlivet i eksisterende, såvel som nye områder. Det kan være ved at iværksætte undersøgelser i dialogfasen med ejendomsudviklerne.

- Et ønske om, at det fremhæves, at der i København skal være plads til håndværksvirksomheder, små- og mellemstore virksomheder, demokratiske, socioøkonomiske og cirkulære virksomheder samt iværksættere, nystartede virksomheder og kreative erhverv (Beskæftigelse- og Integrationsudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 og indarbejdes.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 64, spalte 3: Foruden de kreative erhverv, skal der i København være plads til håndværksvirksomheder, små- og mellemstore virksomheder, demokratiske, socioøkonomiske og cirkulære virksomheder samt iværksættere og nystartede virksomheder. Det er brancher, som skal være med til at give arbejde til nuværende og kommende generationer af unge og voksne ledige i København. Kommunen skal også arbejde for.....

- Et ønske om et fokus på beskæftigelse og integration i strategien (Beskæftigelse- og Integrationsudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 og indarbejdes.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 40, spalte 2: En by, hvor det er muligt at finde en passende bolig, hvad end man er i gang med en uddannelse, nyder livet som pensionist, netop har fået barn nummer to, eller gerne vil bo flere familier eller generationer sammen. Det skal være en by, som fremmer integration og beskæftigelse og hermed en by, der hænger sammen på tværs af bydele. Den skal rumme en variation af ejerformer, boligtyper, boformer og borgere med mange forskellige baggrunde, der er forskellige steder i livet.

- Et ønske om at strategien skal understøtte erhvervslivet, med plads til iværksættere og kreative erhverv, herunder et ønske om begrænsninger på, hvor længe butikker må stå tomme, samt forbud mod sammenlægning af butiksarealer (Indre By Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Ønsket om en erhvervsudvikling, der kan skabe grundlag for et bredt udbud af lokale arbejdspladser, butikker og andre servicefunktioner er indarbejdet i forslag til Kommunestrategi 2023. Der er ikke en entydig løsning på, hvordan man kan sikre liv i bymidterne, og det vil i høj grad også afhænge af lejepriser og borgernes adfærd. Økonomiforvaltningen deler intentionen om levende butiksmiljøer med lokaludvalget, men vurderer, at det er uvist, om et forbud mod sammenlægning af butikker vil kunne sikre disse, og at der samtidig er risiko for, at et forbud vil have modsat effekt. Kommunen har ikke mulighed for at regulere, hvor længe butikker må stå tomme. Kommuneplanlægning er overordnet planlægning som indeholder kommunens overordnede mål, principper og rammer for byudviklingen og arealanvendelsen. Kommuneplanen skal muliggøre butikker i bred forstand (hvor de kan være og hvor store de kan være). Mere konkrete tiltag udmøntes blandt andet i lokalplanlægningen, hvor kommunen fastsætter bestemmelser for de enkelte områder.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at industriområderne fastholdes og ikke omdannes til blandende bykvarterer med boliger og erhverv, da det kan skabe grobund for kreative erhverv (Bispebjerg Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærkninger: Befolkningstallet forventes at stige med godt 62.000 frem mod 2035. Det betyder, at der fortsat er efterspørgsel på boliger og arbejdspladser og behov for plads til ny fysisk og social infrastruktur, grønne områder, forsyning, byrum og mobilitetsløsninger. Økonomiforvaltningen er dog opmærksom på det fortsatte behov for fastholdelse af arealer til industri og kreative erhverv. Afgørelser om at omdanne disse områder træffes derfor ud fra konkrete vurderinger, der blandt andet afvejer omdannelses betydning for den overordnede udvikling i disse områder og dette vil først ske i forbindelse med Kommuneplan 2024.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at Københavns Kommune fastholder de eksisterende kreative zoner og understøtter de kreative bymiljøer med billige kvadratmeter (Kultur- og Fritidsudvalget), samt forslag til ændringer/udvidelser af kreative zoner (Bispebjerg Lokaludvalg) herudover også et ønske om fastlæggelse af flere kreative zoner i byen (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Analyserne i forbindelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023 konkluderer, at det er vigtigt at fastholde de eksisterende kreative zoner, hvorfor Økonomiforvaltningen ser dette ønske som indarbejdet. Forslag til Kommuneplanstrategi 2023 anbefaler således, at behovet for plads til kreative erhverv og virksomheder tilgodeses ved at indtænke dem i højere grad i lokalplanlægning og i nye områder med blandende funktioner. Afgrænsning (og eventuelt behov for mindre tilpasninger) af eksisterende kreative zoner håndteres ved et eftersyn af kommuneplanrammer i forbindelse med udarbejdelsen af Kommuneplan 2024, hvor der også bliver taget stilling til udlæg af nye kreative zoner.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at principper for støtte til socialøkonomiske virksomheder indarbejdes i strategien (Socialudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanen har ikke mulighed for at regulere eventuelle støtteordninger.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Forslag til styrkelse af konkrete handelsområder og -gader (Amager Øst Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanen fastlægger rammer for etablering af butikker i kommunens bydele. Eventuelle ændringer bør således foreslås i forbindelse med Kommuneplan 2024.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om fokus på hvordan man både vil understøtte erhvervsudvikling og samtidig begrænse motoriseret trafik (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslag til Kommuneplanstrategi 2023 indeholder mål og anbefalinger om fortætning af stationsnære områder kombineret med en indsats for forbedring af kollektiv trafik (eksempelvis mere metro), udvikling af cykelstier og supercykelstier, så borgerne nemt kan komme fra deres bolig til arbejde uden behov for motoriserede køretøjer. Målene for erhverv dækker også et fokus på at indtænke stationsnære kontorerhverv og flere/nye muligheder for kreative og alternative erhvervsformer i eksisterende bykvarterer. Anbefalingerne i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 dækker også byudvikling af nye områder med en udvidet og

- o veludbygget infrastruktur, hvorfor Økonomiforvaltningen ser dette fokusområde som indarbejdet.
- o Anledning til ændringer: Nej

Boliger

- Bekymringer relateret til de høje boligpriser og gentrificering i København (Ungerådet KBH).
  - o Økonomiforvaltningen bemærker: Bekymringen afspejles i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, hvor der er formuleret en målsætning om, at der bygges tilstrækkeligt med nye boliger til at imødekomme efterspørgslen, og at der arbejdes for en mangfoldig by med plads til alle, der ønsker at bo i byen.
  - o Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om, at der bygges boliger til alle grupper i samfundet (Amager Øst Lokaludvalg, Brønshøj-Husum Lokaludvalg), herunder et fokus på flere skæve boliger (Kgs. Enghave Lokaludvalg).
  - o Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023, hvor det fremgår, at København skal være en by for alle, hvor det er muligt at finde en passende bolig, samt at kommunen frem mod Kommuneplan 2024 skal vurdere behovet for flere skæve boliger i København og mulighederne for at fremme udviklingen af skæve boliger.
  - o Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om at Københavns Kommune skaber mulighed for flere alternative boformer (Vesterbro Lokaludvalg).
  - o Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, hvor det blandt andet fremgår, at Københavns Kommune vil samarbejde med byggeriets aktører om nye boformer.
  - o Anledning til ændringer: Ja, s. 46: Konstruktive samarbejder om nye **alternative** boformer, midlertidighed, fleksible byggesystemer, mindre byggeinitiativer og byggefællesskaber i byen skal føre til, at nutidens byggeri kan bidrage til fremtidens København.
- Et ønske om at modvirke ghettodannelser (Amager Øst Lokaludvalg).
  - o Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023, hvor det fremgår, at udsatte byområder skal styrkes, så områderne bliver lige så velfungerende, som resten af byen med en mangfoldig sammensætning af beboere.
  - o Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om en målsætning om, at København skal være en by uden udsatte byområder (Teknik- og Miljøudvalget).
  - o Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023.
  - o Anledning til ændringer: Ja, s. 40, nyt mål: **København skal være en by uden udsatte by- og boligområder.**

- Et ønske om en faktaboks om udsatte byområder (Teknik- og Miljøudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 45, ved kort, faktaboks
  - Udsatte byområder er defineret ud fra Københavns Politik for Udsatte Byområder på baggrund af arbejdsmarkedstilknytning, indkomstniveau, uddannelse, herkomst og boligareal pr. beboer. Målet er, at København skal være en by uden udsatte byområder.

- Et ønske om et nyt dilemma om, hvordan Københavns Kommune kan styrke livskvaliteten for alle københavnere og sikre lige muligheder for et godt liv uanset, hvor i byen man bor (Teknik- og Miljøudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Økonomiforvaltningen vurderer, at det nuværende dilemma bedre omfatter dilemmaet i udsatte by- og boligområder. Det lyder *"hvordan kan vi fastholde bydelenes forskelligheder og mangfoldighed, og samtidig sikre tryghed og social balance i alle dele af byen?"*
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om en tilføjelse til strategien om, at byens udsatte byområder skal løftes, så alle københavnere har lige muligheder til et godt liv (Teknik- og Miljøudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 39, manchete
  - Byens udsatte by- og boligområder skal løftes, så alle københavnere har lige muligheder for et godt liv.

- Et ønske om at der tilføjes en indsat om modeller for realisering og understøttelse af byggefællesskaber (Teknik og Miljøudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Økonomiforvaltningen er i samarbejde med Teknik og Miljøforvaltningen i gang med besvarelse af et medlemsforslag, stillet i Borgerrepræsentationen om emnet. Formålet er at udarbejde modeller for hvordan byggefællesskaber henholdsvis på Københavns Kommunes egne grunde, konkret i Bystævneparken, og generelt (ikke kommunale arealer) kan understøttes og realiseres. Besvarelsen forelægges Økonomiudvalget i efteråret 2023. Bevarelsen er således ikke en del af rammerne i forslag til for Kommuneplanstrategi 2023.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at der bygges flere andelsboliger (Amager Øst Lokaludvalg, Østerbro Lokaludvalg) og at der sættes et mål herfor (Bispebjerg Lokaludvalg, Østerbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Fastsættelse af mål for byggeriet afhænger af muligheden for at kunne påvirke realiseringen. I forslag til Kommuneplanstrategi 2023 fremgår det, at Kommuneplan 2024 skal vurdere, hvordan byggeri af andelsboliger kan fremmes samt, at kommunen arbejder for, at kommunerne får mulighed for at regulere blandt andet andelen af ejerboliger eller andre boligtyper i nye byudviklingsområder, så der kan skabes en varieret boligsammensætning. Økonomiforvaltningen henviser således til, at forslaget allerede er indeholdt i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, men at der ikke er et fagligt grundlag for at fastsætte et konkret mål for byggeriet af andelsboliger.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at der sættes mål for, hvor mange ejerboliger, der skal opføres (Bispebjerg Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Fastsættelse af mål for byggeriet, afhænger af muligheden for at kunne påvirke realiseringen. I forslag til Kommuneplanstrategi 2023 fremgår det, at Københavns Kommune vil vurdere, hvordan byggeri af ejerboliger kan fremmes via de redskaber, der stilles til rådighed med det boligudspil, som regeringen vil udarbejde, samt at Københavns Kommune arbejder for, at kommunerne får mulighed for at regulere blandt andet andelen af ejerboliger eller andre boligtyper i nye byudviklingsområder, så der kan skabes en varieret boligsammensætning. Økonomiforvaltningen henviser således til, at forslaget allerede er indeholdt i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, men at der ikke er et fagligt grundlag for at fastsætte et konkret mål for byggeriet af ejerboliger.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om kortlægning af den geografiske koncentration og fordeling af boligstørrelser og boligtyper, samt i forlængelse heraf at se på eventuel geografisk regulering af boligstørrelser og boligtyper (Teknik- og Miljøudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanens bestemmelser om boligstørrelser er generelle og fleksible. Det betyder, at grundejere og udviklere kan udvikle projekter, som de vurderer der er efterspørgsel på i de enkelte områder.

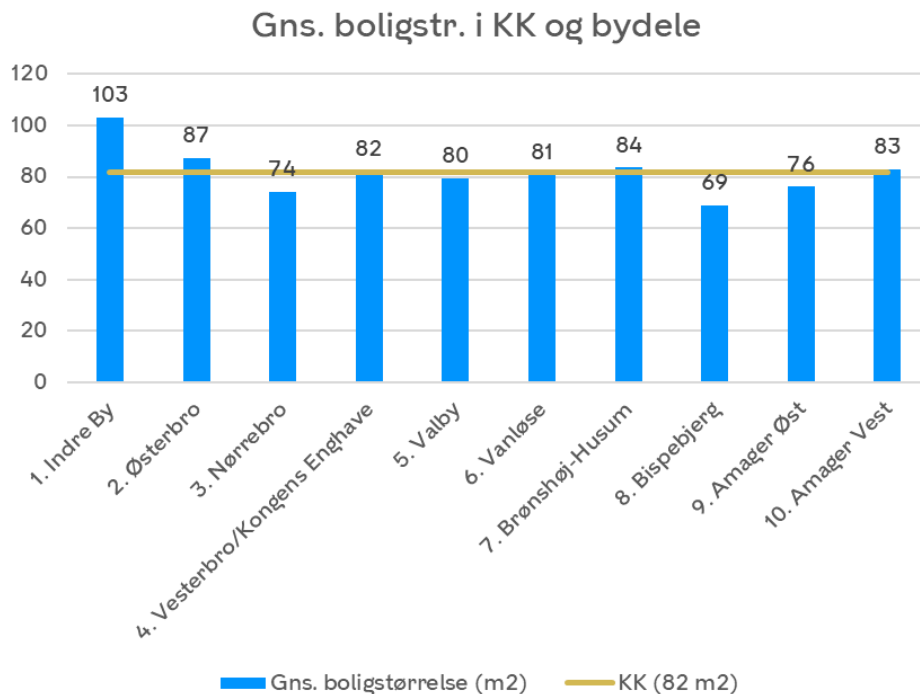
Sammensætningen af boliger i bydelene er præget af den historiske udbygning af områderne og inden for de enkelte bydele er der en variation med delområder med henholdsvis mindre og større boliger. Bydelen Bispebjerg har for eksempel den laveste gennemsnitlige boligstørrelse, jævnfør figur 1. Det hænger sammen med, at en stor del af boligerne i bydelen er opført som etageboliger i perioden 1940-1959, hvor boligerne var relativt små. Bydelen har desuden en høj andel af almene boliger, som har en mindre gennemsnitlig størrelse end øvrige ejerformer. Bydelen indeholder dog en betydelig variation, eksempelvis er andelen af små boliger højest i Nordvest-kvarteret og Fuglekvarteret, mens de nordlige områder er præget af større boliger, hvilket hænger sammen med de mange enfamiliehuse.

I de seneste 10 år er der opført cirka 1.500 boliger i bydelen Bispebjerg. Knap 50 % af boligerne er opført som ungdomsboliger, mens det kun gælder for cirka 20 % af boligerne i hele byen. På trods af den høje andel nye ungdomsboliger i Bispebjerg er der kun tale om cirka 700 nye ungdomsboliger, hvilket svarer til cirka 8 % af det samlede antal nye ungdomsboliger i kommunen. I seks andre bydele er der opført flere nye ungdomsboliger. Andelen af ungdomsboliger i Bispebjerg ligger samlet set på gennemsnittet for kommunen, jævnfør figur 2. Økonomiforvaltningen vurderer, at der ikke er behov for en generel geografisk regulering af placeringen af ungdomsboliger i kommuneplanlægningen

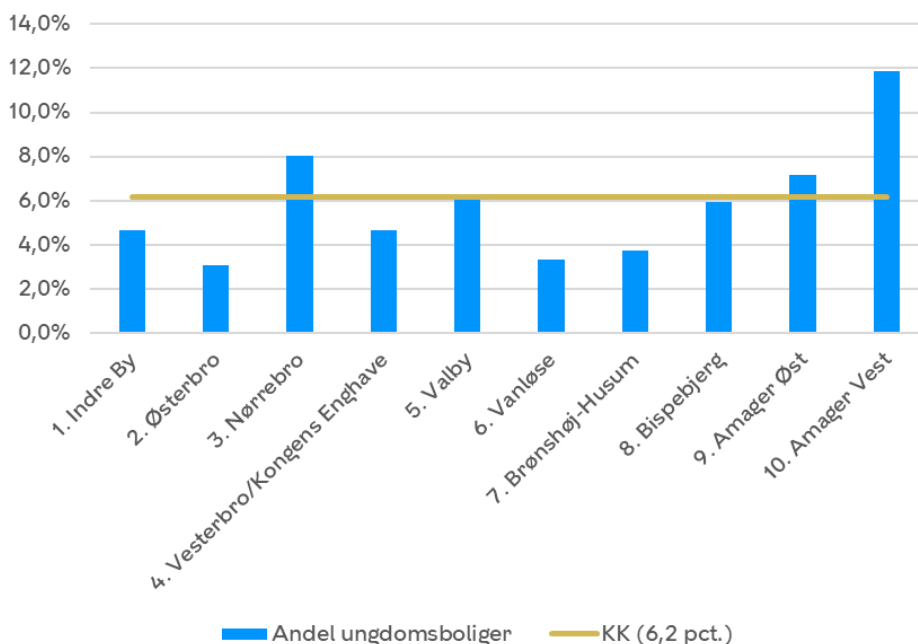
I lokalplanlægningen kan kommunen løbende, efter konkret vurdering, fastlægge en fordeling mellem familieboliger og ungdomsboliger for at sikre en variation af boligtyper. Det er eksempelvis sket i en række nye lokalplaner i Bispebjerg. Økonomiforvaltningen vurderer, at det er hensigtsmæssigt at forsætte den nuværende praksis med løbende at tage stilling til omfanget af ungdomsboliger i lokalplanlægningen. Hvis der politisk ønskes en geografisk regulering af placeringen af ungdomsboliger på bydelsniveau, anbefales det at udarbejde en temalokalplan med kommuneplantillæg, der samtidig sikrer, at mulighederne for at opføre ungdomsboliger inden for gældende lokalplaner aflyses.

Hvis man alene betragter størrelsen på de nye familieboliger, adskiller bydelen Bispebjerg sig ikke markant fra resten af byen, jævnfør figur 3. Økonomiforvaltningen vurderer, at det vil være vanskeligt at skabe mindre variation mellem bydelene uden samtidig at fastlægge nye, ufleksible bestemmelser. Hvis kommuneplanen eksempelvis fastsatte en højere mindste boligstørrelse eller højere gennemsnitlig boligstørrelse i Bispebjerg ville det kunne afskære ejendomsudvikling, som kunne være hensigtsmæssig for bydelen og byen som helhed, eksempelvis mindre betalbare boliger, herunder bofællesskaber med fællesarealer. Det bemærkes desuden, at hvis den gennemsnitlige boligstørrelse for boliger i Bispebjerg (69 kvadratmeter) skal øges, så den svarer til gennemsnittet for byen som helhed (82 kvadratmeter), så vil der skulle opføres 10.000 nye boliger på 120 kvadratmeter i bydelen (i alt 1,2 mio. etagemeter). Til sammenligning er der i dag cirka 30.300 boliger i bydelen, mens der er opført godt 1.500 boliger i bydelen i de seneste 10 år. På den baggrund anbefaler Økonomiforvaltningen, at der ikke arbejdes videre med en geografisk regulering af boligstørrelsesbestemmelsen.

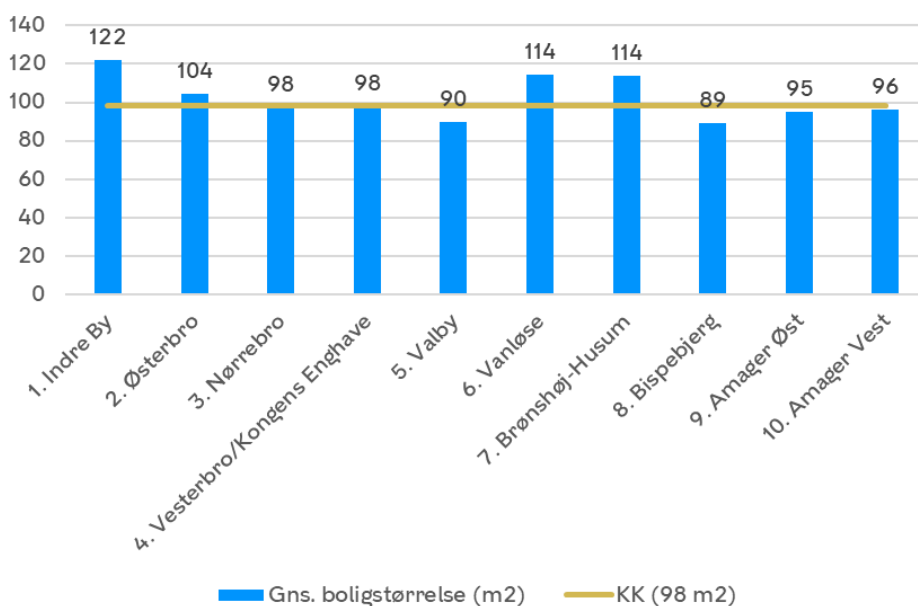
- Anledning til ændringer: Nej.

Andel ungdomsboliger i KK og bydele

Gns. boligstr. i KK og bydele for boliger opført 2013-2022 (uden ungdomsboliger)

- Et ønske om at boligstørrelserne varieres i højere grad, så det svarer til det enkelte byområdes behov eller udfordringer (Bispebjerg Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023, hvor det fremgår, at det skal sikres, at nybyggeri bidrager til at sikre en variation i boligens størrelse i de enkelte kvarterer. Økonomiforvaltningen

- henviser i øvrigt til ovenstående svar til Teknik- og Miljøudvalgets bemærkning om samme emne.
- Anledning til ændringer: Nej

  - Et ønske om, at det udgår af strategien, at de nuværende boligstørrelsesbestemmelser fastholdes (Teknik- og Miljøudvalget).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Økonomiforvaltningen vurderer, at det er for tidligt at ændre på boligstørrelsesbestemmelserne, da det kun er tre år siden Kommuneplan 2019 blev vedtaget. Der er således endnu ikke tegnet et billede af bestemmelsernes virkning i praksis. Der henvises dog til arbejdsprogram for Kommuneplan 2024, hvori det fremgår, at der udarbejdes analyse af eventuelt behov for mindre justering af regulering af byggeriet af de større familieboliger.
    - Anledning til ændringer: Nej

  - Et ønske om, at målsætningen om 20% almene boliger hæves yderligere (Amager Øst Lokaludvalg, Indre By Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: I forbindelse med udarbejdelsen af Kommuneplan 2024 vil Økonomiforvaltningen vurdere muligheder for etablering af almene boliger og fastsætte målsætning for den kommende planperiode.
    - Anledning til ændringer: Nej

  - Et ønske om præcisering af formulering om administrationsgrundlag for almene boliger (Teknik- og Miljøudvalget).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Præciseringen er i overensstemmelse med administrationsgrundlaget for almene boliger.
    - Anledning til ændringer: ja, s. 57, spalte 3: Vurdere behovet for at justere administrationsgrundlaget for almene boliger, **inklusive muligheden for at indarbejde frivillige aftaler, der sikrer op** til 40% almene boliger i lokalplanlægning, så almene boliger bliver integreret i eksisterende by og nye byudviklingsområder på en social bæredygtig måde. Herunder mulighederne for at understøtte variation i boligtyper og ejerformer i eksisterende almene boligområder, eksempelvis de udsatte byområder.

  - Et ønske om, at bebyggelsesprocenter ikke øges i villakvarterer (Amager Øst Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanen indeholder ikke en målsætning om at øge bebyggelsesprocenten i villakvarterer. Københavns Kommune vil frem mod Kommuneplan 2024 udarbejde en baggrundsanalyse, der belyser muligheder for byfortætning i det øvrige København ud over byudviklingsområderne. Stillingtagen til eventuelle øgede bebyggelsesmuligheder vil indgå i Kommuneplan 2024.
    - Anledning til ændringer: Nej

  - Et ønske om en mere fleksibel boligmasse, hvor boliger kan omdannes alt efter behov (Amager Øst Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023.
    - Anledning til ændringer: Ja, s. 45, spalte 1, øverst
"Men der skal også tænkes i alternative boformer og fleksible boligtyper, som kan omdannes, så de passer til forskellige livsfaser, familieformer og indkomster."

- Et ønske om flere mindre boliger og studieboliger tæt på uddannelsesinstitutioner (Ungerådet KBH), samt et større fokus på at studieboligerne skal være billige (Valby Lokaludvalg, Østerbro lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Københavns Kommune har et mål i Kommuneplan 2019 om, at der skal bygges 12.000 ungdomsboliger frem til 2031. Det er endvidere et mål, at 7.500 af disse skal være almene boliger, hvor der er krav om studieaktivitet og huslejen holdes så lav som muligt. Samtidig arbejder kommunen for, at det også skal være muligt at stille krav om studieaktivitet i nye private ungdomsboliger, så det sikres, at disse ligeledes har en husleje, der er tilpasset målgruppen af studerende. I det omfang det er muligt placeres ungdomsboliger tæt ved uddannelsesinstitutioner.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om flere alternative boligformer til socialt udsatte (Udsatterådet), herunder botilbudspladser og skæve boliger og et ønske om revision af de maksimale huslejegrænser, som er svære for flere borgere at imødekomme (Socialudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Københavns Kommune er generelt åben for idéer til, hvordan der kan bygges boliger på nye måder, ikke mindst til socialt udsatte. Kommunen indgår gerne i dialog med eksterne aktører, der har konkrete ideer hertil. Forslag imødekommes delvist.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 40, spalte 2: ... som skal rumme en variation af ejerformer, boligtyper, boformer og borgere med mange forskellige baggrunde, der er forskellige steder i livet. **København skal være en by uden ufrivillig hjemløshed, hvor alle kan få tilbud om en bolig, uanset hvor man er i livet.**

- Et ønske om vision om garanti for bolig for studerende (Nørrebro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Københavns kommune arbejder generelt for at sikre tilstrækkeligt med boliger til alle, herunder studerende. Samtidig fremgår det i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, at kommunen frem mod Kommuneplan 2024 analyserer ungdomsboligbyggeriet med henblik på at fastsætte ny målsætning for antallet af nye ungdomsboliger. Herudover tilbyder Københavns Kommune i 2023 Startup Housing til nye studerende i forhold til studiestart og arbejder for, at dette tilbud forlænges til kommende år.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at der i strategien tages udgangspunkt i Københavns Kommunes seneste anlægsplan (rev. 2023), herunder at antal skæve boliger indmeldt i byudviklingen fremgår af strategien, samt at der tilføjes en understregning af, at behovet stiger med bolig-hjemløseaftalen (Socialudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Socialforvaltningen er i gang med at kvalificere den endelige prognose for behovet for skæve boliger. Behovet for skæve boliger vil blive indarbejdet i arealplanen. Antallet vil også blive indarbejdet i anlægsplanen og tilføjes redaktionelt i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, inden strategien sendes i offentlig høring til august 2023. Forslaget imødekommes delvist.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 46, spalte 1: Derudover er der behov for flere skæve boliger til hjemløse. Ikke mindst efter hjemløserereformen, der peger på, at hjemløse hurtigere skal i egen bolig med den rette støtte. **Det medfører et større kapacitetsbehov, som skal indtænkes i byens udvikling i både ny og eksisterende by.**

- Ønsker til, at København ikke fortættes yderligere (Valby Lokaludvalg), herunder bekymringer i forhold til boligfortætning i Bådehavnskvarteret (Kgs. Enghave Lokaludvalg), bekymringer om nedrivning og nybyggeri i Indre By (Indre By Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Befolkningstallet forventes at stige med godt 62.000 frem mod 2035. Det betyder, at der fortsat er efterspørgsel på boliger og arbejdspladser og behov for plads til ny fysisk og social infrastruktur, grønne områder, forsyning, byrum og mobilitetsløsninger. I forbindelse med udviklingen af Bådehavnskvarteret vil de konkrete bebyggelsesmuligheder og tætheden blive fastlagt i arbejdet med lokalplanlægningen, som kommer i offentlig høring. Tilsvarende gælder for anden planlægning i såvel eksisterende by som i nye byudviklingsområder, hvor tætheden ændres.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om at punkthuse udgår af dilemma i strategien om boligtyper (Indre By Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Økonomiforvaltningen vurderer, at det er hensigtsmæssigt at fastholde, at der i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 også indgår en diskussion af bebyggelsestypologien punkthuse.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om en analyse af behovet for boliger til ældre, samt en strategi for boliger til ældre i den eksisterende boligmasse (Ældrerådet), samt et øget fokus på generationsboliger og seniorbofællesskaber i strategien (Sundheds- og Omsorgsudvalget, Ældrerådet, Østerbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommunen vil i løbet af planperioden i forbindelse med den årlige Boligredegørelse udarbejde en analyse af boligbehovet for ældre. Afhængigt af disse resultater, kan analysen omsættes til en strategi. Forslaget om øget fokus på generationsboliger og seniorbofællesskaber er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 og indarbejdes.
  - Anledning til ændringer: ja, s. 42, spalte 1: Det kan blandt andet være boliger, der fremmer fællesskaber på tværs af generationer **og bofællesskaber for seniorer.**

- Et ønske om, at det fremgår af strategien, hvor mange personer, der bor i den nuværende boligmasse pr. bolig og forventes at skulle bo i de kommende boliger (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023. Som det fremgår af figurtekst til figur 3.7, er det forventede boligantal baseret på, at Københavnerne bliver ved med at bo som i dag.
  - Anledning til ændringer: Ja, s 51, tilføjelse til figurtekst 3.5: **I 2022 boede der i gennemsnit 2 personer pr. bolig i Københavns Kommune.**

- Et ønske om, at andelsboligformen, som en særlig kollektiv boligform, nævnes i kapitel 3 'Boliger og sammenhængende by' (Brønshøj Husum Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 42 spalte 1: Det skal på den baggrund sikres, at byggeriet af ejerboliger og **den særlige kollektive boligform**, andelsboliger også fremmes.

- Et ønske om at boliger i København er med bopælspligt og at tilsynet med bopælspligt og huslejeniveau skærpes (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Siden 2000 er der i alle lokalplaner i Københavns Kommune som udgangspunkt blevet stillet krav om, at nye boliger skal anvendes som helårsboliger. Indtil 1. januar 2021 var kravet om anvendelse til helårsbolig også opfyldt, når en bolig blev anvendt til beboelse i mindre omfang. Ved folkeregistertilmelding eller hvis en bolig anvendes i mere end 180 nætter på et år, bliver boligen omfattet af boligreguleringsloven, herefter er der stedse krav om folkeregistertilmelding/ anvendelse mindst 180 dage om året af boligen. Per 1. januar 2021 er boligreguleringsloven blevet skærpet, således at ejeren af en bolig, som i en lokalplan er fastlagt til helårsbolig, skal sørge for, at boligen tages i brug til helårsbeboelse. Ejeren skal sørge for, at en bolig, der bliver ledig og som hidtil har været benyttet helt eller delvis til helårsbeboelse, fortsat benyttes til beboelse. Hvis en bolig har været ledig i mere end 6 uger, skal ejeren foretage anmeldelse af den ledige lejlighed til kommunen, hvorefter kommunen som udgangspunkt kan anvise en ny beboer. Boliger fastlagt til helårsboliger i en lokalplan bekendtgjort før 1. januar 2021 bliver først omfattet af boligreguleringslovens skrappe krav om helårsbeboelse ved den første folkeregistertilmelding på adressen. Teknik- og Miljøforvaltningen fører aktivt tilsyn og kontrol med tomme boliger, herunder boliger, som (endnu ikke) er omfattet af boligreguleringsloven. Der er i henhold til lejelovgivningen mulighed for at klage over huslejens størrelse til huslejenævnene, dog kan udlejer frit fastlægge huslejens størrelse ved lejemål, hvor ejendommen er ibrugtaget efter 31. januar 1991. Huslejenævnene kan ikke tage sager op af egen drift.
  - Anledning til ændringer: Nej

Bæredygtighed og klima

- Et ønske om, at strategien i højere grad understreger, at fremtidens energiforsyning skal integreres i byudviklingen, herunder at der skal udarbejdes principper og metodik for henholdsvis arealsikring og placering af energiforsyningen (Teknik- og Miljøudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanlægningen kan grundlæggende ikke sikre, men muliggøre, at arealer kan få en given anvendelse. Dette gælder også anlæg til energiproduktion og -distribution. Det vil indgå i det kommende arbejde med kommuneplanen, at retningslinjer og rammer gennemgås mhp. eventuel revision, sådan at der i større omfang bliver mulighed for at integrere energianlæg og anden forsyning i byudviklingen. Placering af anlæg vil afhænge af karakteren af det konkrete anlæg (herunder miljøbelastning), krav til lokalisering af det konkrete anlæg, og af karakteren af de konkrete byområder. På den baggrund vurderes det vanskeligt at udarbejde en standardiseret metodik for placering af decentrale forsyningsanlæg. Forslaget imødekommes delvist.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 82, spalte 2: **I det kommende arbejde med kommuneplanen gennemgås retningslinjer og rammer med henblik på eventuelt at revidere disse, så det i højere grad bliver muligt at integrere nye bæredygtige energianlæg og anden forsyning i byudviklingen. Herunder undersøges om der kan lokaliseres arealer med særligt potentiale for placering af energiproduktion. Arbejdet finder sted med inddragelse af energiforsyningsselskaberne. Undersøge muligheden for at integrere bæredygtig, decentral forsyning i kommuneplanen i dialog med HOFOR og afklare om der eventuelt kan lokaliseres arealer med særligt potentiale for at arbejde med placering af energiproduktion.**

- Et ønske om at det fremgår af strategien, at fremtidens fjernvarmeløsninger skal integreres i byens funktioner og bidrage til udviklingen af den gode by (Teknik- og Miljøudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Det kan på nuværende tidspunkt ikke konkluderes, hvor meget af fremtidens fjernvarmeproduktion, der skal ske decentralt. Der kan også være tale om nye centrale kilder (overskuds-)varme fra elproduktion og elbaserede anlæg som PowertoX. Forslag til Kommuneplanstrategi 2023 indeholder allerede mål og indsats rettet mod en øget integration af forsyningsløsninger i byen. Hertil hører også at se på, hvordan integration af anlæg med en miljøbelastning, der i dag ikke tillades i beboede områder, kan løses i en afvejning af de kvaliteter, der skal kendetegne en attraktiv og klimavenlig by. Forslaget imødekommes delvist.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 75, spalte 2: **Anlæg til energiforsyning skal integreres i byen, hvor det er muligt og meningsfyldt. Det skal tænkes i løsninger, hvor anlæggene i videst muligt omfang bidrager til en god byudvikling. Placeringen af anlæg skal ske under hensyn til den planlagte udvikling af København med øje for målsætninger om eksempelvis sikring af boligudbud, grønne arealer, og kommunale funktioner, såsom skoler og daginstitutioner. Anlæg til energiforsyning må ikke lægge beslag på eller medføre miljøgener for arealer, der er vigtige for byens funktioner eller udgøre barrierer, der hindrer udvikling af gode bykvarterer.**

- Et ønske om solceller på byens tage og om at Københavns Kommune fortsat arbejder for ændret lovgivning, som gør udbredelsen af solceller lettere (Valby Lokaludvalg), herunder ønske om øget fokus på at udbrede og fremme solceller og lokal energiforsyning (Østerbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplansstrategien og kommuneplanen regulerer ikke regler for opsætning af solceller på kommunale og regionale bygninger, da det henhører under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. Målsætningerne for opsætning af solceller og dækningsgraden af kommunens energiforbrug med solenergi fastsættes i forbindelse med kommunens klimaplan, og pt. arbejder Københavns Ejendomme på initiativer, der skal gøre det muligt at opsætte solceller på eksisterende kommunale bygninger inden for den nuværende lovgivning på området. Københavns Kommune har sammen med andre aktører desuden påpeget uhensigtsmæssigheder i den gældende lovgivning for kommunale solcelleanlæg overfor Klima-, - Energi- og Forsyningsministeriet.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om en ny målsætning om prioritering og sikring af arealer til klimatilpasning (Teknik- og Miljøudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanstrategien og kommuneplanen kan ikke sikre arealer, men giver muligheder for en potentiel anvendelse. Først lokalplanerne medfører retsvirkning for en bestemt anvendelse. Kommunens målsætninger for blandt andet grønne arealer er desuden at finde i blandt andet den grønne arealplan, og forslag til Kommuneplanstrategi 2023 omtaler allerede behovet for at klimatilpasningen integreres i byudviklingen, samt at klimaomstillingen skal balanceres med en række andre forhold, herunder folkesundheden, kultur og fritid med videre (s. 74).
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om at strategien er mere ambitiøs på klimadagsordenen (Vesterbro Lokaludvalg), herunder indeholder flere forpligtende mål, særligt med fokus på klimaneutralitet og stormflodssikring (Østerbro Lokaludvalg), herunder et ønske om måltal for reduktion af CO₂, luftforurening (Christianshavns Lokaludvalg).

- Økonomiforvaltningen bemærker: Der er igangsat et arbejde med en ny klimaplan for perioden 2025-2035, der vil sætte nye mål på klimaområdet i Københavns Kommune. Den nuværende og den kommende klimaplan indeholder i lighed med kommunens øvrige strategier, politikker med videre langt flere og mere detaljerede mål end kommuneplanen. Dette gælder på alle forvaltningsområder. Hertil hører også mål med en anden tidshorisont end kommuneplanens, der jævnfør planloven er 12 år. Det vurderes hverken hensigtsmæssigt at optage et meget stort antal specifikke mål fra strategier med videre eller at bryde disse ned i delmål for den tidshorisont, der er relevant for kommuneplanen. Der er derfor omtalt overordnede mål for emnet i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, men ikke alle mål fra den dertil hørende strategi. Når en ny klimaplan med detaljerede mål er vedtaget (forventet ultimo 2025), kan centrale mål herfra optages i kommende kommuneplaner.
- Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om at etablere en rådgivningsfunktion til at understøtte boligforeninger og erhverv på energiområdet (Østerbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Tilrettelæggelse og optimering af energiforsyningen i enkelte ejendomme kan ikke reguleres i kommuneplanstrategien eller kommuneplanen. KBH Klimaplanen 2025 omfatter initiativer, der skal understøtte mere energirigtig drift af eksempelvis bygninger i Københavns Kommune, blandt andet Energispring, der er et samarbejde mellem kommunen og private aktører om at reducere energiforbruget i bygninger.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at det fremgår tydeligere, hvordan fremtidens klima- og miljøløsninger også er bæredygtige i forhold til fremtidens sundhedsudfordringer (Sundheds- og Omsorgsudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Sammenhængen mellem sundhed og klimatilpasning er adresseret flere gange i strategiens afsnit om klima og energiløsninger. Bemærkningen er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 og imødekommes delvist.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 74, spalte 1: - At effektiv klimatilpasning integreres med byens udvikling og omdannelse, så skader afværges og muligheder for at bruge klimatilpasningsanlæg til rekreativitet, **sundhed** og oplevelser udnyttes.

Mobilitet

- Et ønske om at nedbringe bilejerskabet (Amager Øst Lokaludvalg, Ungerådet KBH), færre biler i København (Valby Lokaludvalg) og færre veje, som kan frigøre plads til anden anvendelse i byen (Ungerådet KBH).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Bilejerskab er et privat anliggende og ikke noget, der direkte kan reguleres i kommuneplanstrategien. I forhold til ønsket om færre veje arbejdes der i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 med opfyldelsen af Københavns Kommunes trafikmål, hvor målsætningen er, at bilture i Københavns Kommune maksimalt skal udgøre 25 % af alle ture i 2030. Omlægning af eksisterende veje med videre håndteres ikke i selve kommuneplanen men håndteres i andet regi, eksempelvis i lokalplaner eller en lokal trafikplan.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at tekst om planlovsændringer og -evaluering udgår (Teknik- og Miljøudvalget), samt at et ønske om, at Københavns Kommune arbejder for at fastholde muligheden for bilfrie bydele i forbindelse med den kommende planlovsændring (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Udkast til lovforslag er i høring med frist d. 23. juni. Forslaget fremgår her: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](#). Lovforslaget forventes fremsat for Folketinget i oktober 2023 med henblik på at træde i kraft d. 1. januar 2024. Økonomiforvaltningen er således bekendt med forslag til lovændringen, hvor det fremgår, at man vil præcisere, at kommunerne har mulighed for at planlægge for bilfrihed, men at det ikke er hensigten at muligheden skal anvendes generelt i større, nye byudviklingsområder. Det specificeres i forslag til Kommuneplanstrategi 2023.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 36, Derudover skal Københavns Kommune sandsynligvis revidere den eksisterende mulighed for at planlægge for helt bilfri bydele. **Aftalen om opfølgning på evaluering af planloven mv., mellem den daværende regering (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti fra juni 2022, er udmundet i et udkast til ændring af planloven. Forslaget er i høring til d. 23.juni. Her fremgår det, at man vil præcisere, at kommunerne har mulighed for at planlægge for bilfrihed, men at det ikke er hensigten at muligheden skal anvendes generelt i større, nye byudviklingsområder. Lovforslaget forventes forelagt for Folketinget i efteråret 2023 med henblik på ikrafttrædelse i januar 2024. Med aftalen om opfølgning på evaluering af planloven mv. mellem den daværende regering (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti fra juni 2022, som forventes omsat til et nyt lovgrundlag i 2023, er der lagt op til, at kommunerne har mulighed for at fastsætte, at der i et lokalplanområde ikke skal etableres parkeringspladser, udover handicapparkeringspladser, men at det ikke er hensigten, at muligheden skal anvendes generelt i større, nye byudviklingsområder. Muligheden for at planlægge et større byudviklingsområde, som helt bilfrit, vil dermed forsvinde med den forventede ændring af planloven.**

- Et ønske om forenkling af parkeringsnormerne i forbindelse med Kommuneplan 2024 (Teknik- og Miljøudvalget), samt en beskrivelse i strategien af hvad evalueringen af parkeringsnormerne indebærer (Indre By Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Der vil blive udarbejdet en analyse af anvendelsen af og erfaringerne med parkeringsnormerne i Kommuneplan 2019 for at tilvejebringe et beslutningsgrundlag for en eventuel justering af parkeringsnormerne for bil- og cykelparkering, herunder altså også muligheden for forenklinger. Yderligere information om indholdet i evalueringen vil findes i den kommende analyse, som gennemføres af Økonomiforvaltningen i samarbejde med Teknik- og Miljøforvaltningen.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at der i arbejdet med bilfri bydele også ses på indretning af eksempelvis veje og parkeringshuse (Teknik- og Miljøudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Det fremgår af forslag til Kommuneplanstrategi 2023, at der frem mod Kommuneplan 2024 vil blive udarbejdet en analyse af anvendelsen af og erfaringerne med parkeringsnormerne i Kommuneplan 2019, herunder i hvor høj grad normerne er blevet etableret i konstruktion, med henblik på at tilvejebringe et beslutningsgrundlag for en eventuel justering af parkeringsnormerne for bil- og cykelparkering. Det fremgår endvidere, at der skal ske en revision af bestemmelserne om at planlægge for bilfri bydele, jævnfør aftalen om opfølgning på evaluering af planloven, der forventes at fjerne kommunens mulighed for at planlægge større byudviklingsområder som helt bilfrie. I forbindelse med arbejdet skal der blandt andet

- tages stilling til om den kommende kommuneplan skal have noget supplerende redegørelsestekst eller retningslinjer for bilfrie bydele.
- Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om, at der frem mod Kommuneplan 2024 undersøges og udvikles nye trafikmål (Teknik- og Miljøudvalget), herunder at udskydelsen af eksisterende mål er uambitiøst (Indre By Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Økonomiforvaltningen har udskudt trafikmålet fra Kommuneplan 2019 fra 2025 til 2030, da det på baggrund af input fra Teknik- og Miljøforvaltningen ikke vurderes, at målet er realistisk at indfri allerede i 2025. Det vurderes samtidig, at målet stadig er relevant for at sikre en mere bæredygtig og klimavenlig omstilling af transportområdet i København. Forslag til Kommuneplanstrategi 2023 indeholder desuden allerede mål om: *“At byudvikling af regional betydning koordineres med udbygningen af Københavns og hovedstadsområdets overordnede infrastruktur, herunder særligt den kollektive trafik”* og et mål om: *“At København samarbejder med de øvrige kommuner i hovedstadsområdet og Region Hovedstaden om at etablere et samlet net af supercykelstier med henblik på at skabe god fremkommelighed for cykler over længere distancer.”*
    - Anledning til ændringer: Nej
  - Et ønske om “parkér og rejs” muligheder ved de store indfaldsveje (Amager Øst Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023, om at se på initiativer, som kan mindske trængslen, eksempelvis i form af Parkér og Rejs-anlæg i omegnskommunerne. Tidligere analyser peger på en række forhold, som begrænser værdien af og mulighederne for at etablere Parkér og Rejs i Københavns Kommune. Teknik- og Miljøforvaltningen har koblet sig på et regionalt projekt om Parkér og Rejs i Østdanmark. Projektet forventes færdig i 2023. Herefter kan det afklares, hvilke konkrete initiativer Københavns Kommune kan bidrage til og hvordan.
    - Anledning til ændringer: Nej
  - Et ønske om elektrificering af byens busser (Amager Øst Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023, hvor det fremgår (s. 30), at busdriften i Københavns Kommune omstilles til el med mål om emissionsfrihed i 2025.
    - Anledning til ændringer: Nej
  - Et ønske om flere ladestandere til el-biler i byen og fremme elbiler generelt (Amager Øst Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Københavns Kommune arbejder for at etablere en bedre ladeinfrastruktur og har således vedtaget handlingsplan for ladeinfrastruktur, der gælder for årene 2022-2025, og som indeholder konkrete tiltag vedrørende ladeinfrastruktur og elbiler. Det vil kræve en ændring i planloven at muliggøre nogle af de ønskede tiltag i forslag til Kommuneplansstrategi 2023 vedrørende opsætning af ladeinfrastruktur og muligheden for at reservere parkeringspladser til el- og delebiler i lokalplaner.
    - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om at fremme delebilsordningerne og betingelserne for disse (Amager Øst Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Københavns Kommune arbejder for at sikre bedre betingelser for delebilisme, og der er vedtaget handlingsplan for delebilisme, der dækker årene 2022-2025, og som indeholder konkrete tiltag for området. Det vil kræve en ændring i planloven at muliggøre nogle af de ønskede tiltag i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 vedrørende mulighed for at reservere parkeringspladser til eksempelvis el- og delebiler i lokalplaner.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om at parkering i højere grad sker under jorden og på privat grund (Amager Øst Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Det fremgår af Kommuneplan 2019, at parkeringspladser skal tilvejebringes på egen ejendom. I lokalplaner kan det efter konkret vurdering tillades, at parkeringsdækningen finder sted i kvarteret, eksempelvis på private fællesveje eller i parkeringsanlæg. I lokalplaner kan der desuden fastlægges bestemmelser om parkeringen skal ske på terræn eller i konstruktion, eksempelvis under jorden. I områder, hvor der opføres ny etagebebyggelse, vil parkering normalt helt overvejende skulle placeres i konstruktion, fordi arealerne på terræn prioriteres til friarealer til bebyggelsen med videre.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om ensretning af veje og specifikke trafikkorridorer til tung trafik (Amager Øst Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forhold vedrørende ensretning af veje og specifikke trafikkorridorer til tung trafik med videre håndteres ikke i kommuneplanen men håndteres i andet regi, eksempelvis i en lokal trafikplan.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om strategi for etablering af trafikører (Nørrebro Lokaludvalg, Christianshavns Lokaludvalg), samt ønsker til konkrete trafikører (Indre By Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forhold omkring trafikører med videre håndteres ikke i kommuneplanstrategien, men håndteres i andet regi, eksempelvis i lokalplaner eller en lokal trafikplan.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske til lokale stationer i forbindelse med etableringen af M5 (Nørrebro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Metroselskabets ejere har besluttet at gennemføre en miljøkonsekvensvurdering (MKV) af en mulig ny metrolinje (M5) fra Københavns Hovedbanegård over det nordlige Amager, Refshaleøen og Lynetteholm og endelig til Østerport Station. I tillæg hertil har ejerkredsen besluttet, at der sideløbende med MKV-processen gennemføres en perspektivanalyse af muligheden for at lukke M5 som en ring mellem Københavns Hovedbanegård og Østerport Station, hvilket blandt andet omfatter muligheden for en metrostation ved Stengade. Stationsplaceringerne og den konkrete linjeføring bliver besluttet i Metroselskabets ejerkreds, og en ny metrolinje skal forud for anlæg vedtages af Folketinget i en anlægslov.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om letbane fra Ny Ellebjerg til Hvidovre Hospital (Valby Lokaludvalg).

- Økonomiforvaltningen bemærker: Der er tidligere blevet foretaget analyse af en højklasset kollektiv trafikforbindelse fra Ny Ellebjerg mod Hvidovre Hospital. Her blev der undersøgt både metro, letbane og BRT (højklasset busforbindelse). Der er ikke truffet beslutning om at gå videre med nogen af løsningerne.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om en metrolinje (M6), som kobler Bispebjerg Hospital, Herlev Hospital, øvrige centrale stationer i Brønshøj-Husum og Rigshospitalet sammen, herunder et konkret ønske om et afgreningskammer på M5 ved Rigshospitalet for at muliggøre denne forbindelse (Bispebjerg Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Metroselskabets ejere har besluttet at igangsætte proces for miljøkonsekvensvurdering (MKV) af en mulig ny metrolinje (M5). I tillæg hertil har Metroselskabets ejerkreds besluttet, at der sideløbende med MKV-processen gennemføres en perspektivanalyse af muligheden for at lukke M5 som en ring mellem Københavns Hovedbanegård og Østerport Station. Københavns Kommune har i den forbindelse tilkøbt, at perspektivanalyse også skal belyse mulighederne for et afgreningskammer på M5 til Brønshøj/Nordvest. Derudover skal Borgerrepræsentation i juni 2023 tage stilling til igangsætning af en analyse af udbygning af metronettet og en analyse af finansieringsmuligheder til ny infrastruktur. Stationsplaceringerne og den konkrete linjeføring for ny metrolinje besluttet i Metroselskabets ejerkreds, og en ny metrolinje skal forud for anlæg vedtages af Folketinget i en anlægslov.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om større fokus på, hvordan man imødegår trængsel (Christianshavns Lokaludvalg) på indfaldsveje, særligt i kommunens yderområder (Vanløse Lokaludvalg, Valby Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Vejdirektoratets seneste opgørelse af trængsel på statsvejnettet og det overordnede kommunale vejnet blev offentliggjort i 2020. Opgørelsen viser, at hovedstadsområdet er det mest trængselsudfordrede område i Danmark og at forsinkelsen i perioden 2010-2016 er steget med 25%. Københavns Kommune, Kommunekontraktrådet Hovedstaden og Region Hovedstaden har i 2023 igangsat et fælles arbejde om en regional mobilitetsanalyse, der blandt andet skal undersøge mulighederne for at reducere trængsel.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om, at stationerne for M5 graves ned ved Refshaleøen, Margretheholmen og Kløverparken for at mindske gener for omgivelserne (Christianshavns Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Efter ønske fra Københavns Kommune, bliver der i miljøkonsekvensrapporten for metrolinje M5 også undersøgt en tunnelloøsning mellem Kløverparken og Refshaleøen i tillæg til den højbaneløsning, der er Metroselskabets hovedforslag til linjeføring. Den endelige løsning vedrørende en ny metrolinje M5 skal besluttet i Metroselskabets ejerkreds, og en ny metrolinje skal forud for anlæg vedtages af Folketinget i en anlægslov. I den forbindelse skal ejerne afklare finansieringen.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om at parkeringspladser prioriteres til beboere fremfor pendlere (Indre By Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Offentlige parkeringspladser er som udgangspunkt ikke forbeholdt en bestemt brugergruppe. Beboere har mulighed for at købe en

- beboerlicens, mens besøgende skal betale for parkering på baggrund af varigheden af parkeringen med videre. Beboerlicenser og parkeringszoner henhører under Teknik- og Miljøforvaltningen.
- Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om et større fokus på forbedringer af parkeringsforhold for borgere med handicap, herunder flere parkeringspladser allokeret handicappede, samt mulighed for parkering i/ved parkeringshuse (Handicaprådet).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Mennesker med handicap skal have mulighed for at benytte byen på lige fod med andre. I forbindelse med lokalplanlægningen fastlægges der konkrete bestemmelser om handicapparkering, ligesom der i forbindelse med byggesagsbehandlingen stilles krav til udformningen af handicapvenlige parkeringspladser med videre.
    - Anledning til ændringer: Ja, s. 32, spalte 1: Københavns Kommune lægger vægt på, at der etableres parkeringspladser til **erhvervsparkering og til borgere og besøgende med handicap. Mennesker med handicap skal have mulighed for at benytte byen på lige fod med andre.**
  - Et ønske om 0-emissionszoner på Christianshavn og i Indre By (Christianshavns Lokaludvalg)
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Københavns Kommune kvitterer for forslaget og bemærker hertil, at muligheden for at etablere 0-nulemissionszoner afventer lovgrundlag, og Københavns Kommune kan således ikke indføre det, før Folketinget har vedtaget ny lovgivning på området.
    - Anledning til ændringer: Nej
  - Et ønske om forbedring af den kollektive trafik (Østerbro Lokaludvalg), herunder mere metro (Brønshøj-Husum Lokaludvalg, Indre By, Ungerådet KBH, Amager Øst Lokaludvalg, Valby Lokaludvalg, Amager Vest Lokaludvalg) og af cyklisterne vilkår med bedre cykelinfrastruktur (Ungerådet KBH, Amager Øst Lokaludvalg, Valby Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslagene er i overensstemmelse med trafikmålene i forslag til Kommuneplanstrategi 2023. Københavns Kommune arbejder løbende på at forbedre den kollektive trafik. Derudover arbejder Københavns Kommune med at etablere et samlet net af supercykelstier og på løbende at forbedre og udvide det generelle cykelstinetværk i kommunen.
    - Anledning til ændringer: Nej
  - Et ønske om bedre mobilitet på tværs af havnen for cyklister og fodgængere, herunder især mellem Østerbro og Refshaleøen (Christianshavns Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Københavns Kommune arbejder løbende med forbedring af infrastrukturen på tværs af Københavns Havn, og der er således løbende blevet udbygget med tværgående broforbindelser, og der bliver undersøgt mulige fremtidige forbindelser på tværs af havnen. Teknik- og Miljøforvaltningen gennemførte i 2021-2022 en foranalyse af en cykel- og gangbro mellem Nordre Toldbod/Langelinie og Refshaleøen. I analysen blev blandt andet undersøgt forskellige placeringer og udformninger af cykel- og gangbroen. Der er ikke truffet politisk beslutning om at arbejde videre med en cykel- og gangforbindelse dette sted. Teknik- og Miljøforvaltningen er yderligere ved at gennemføre en foranalyse af en cykel- og gangbro mellem Enghave Brygge og Islands Brygge.
    - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om at jernbaneinvesteringerne fra Infrastrukturplan 2035 omtales (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: En række af infrastrukturprojekterne omtales allerede i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, herunder jernbaneprojekterne metro til Lynetteholm og Nordøstamager og automatisering af S-tog og derudover vejprojektet Østlig Ringvej. Det er forvaltningens vurdering, at det vil være for vidtrækkende at nævne alle de statslige infrastrukturinvesteringer i forslag til Kommuneplanstrategi 2023. Jævnfør planloven skal den kommunale planlægning tage hensyn til statslige interesser og arealreservationer, men det vurderes ikke at være et krav at omtale disse i selve kommuneplanstrategien men først i den egentlige kommuneplan. Københavns Kommune vil derfor i forbindelse med Kommuneplan 2024 undersøge, hvilke statslige jernbane- og vejinvesteringer, der kan være relevante at medtage, så udvikling af Københavns Kommunes infrastruktur med videre planlægges i overensstemmelse med regionale og statslige interesser.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om en overordnet, sammenhængende trafikplan for København, så alle kan få overblik over, hvad de enkelte planer medfører (Indre By Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Københavns Kommune kvitterer for forslaget og henviser til, at kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Den konkrete trafikplanlægning foregår i eksempelvis lokalplaner og lokale trafikplaner, og planlægningen af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafiksekskaberne.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om trafiksanering af Indre By (Indre By Lokaludvalg) og Indre København i forbindelse med anlæggelse af Østlig Ringvej, samt at det fremgår tidligere af strategien (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Det statslige selskab Sund & Bælt har i foråret 2023 igangsat en Miljøkonsekvensvurdering af Østlig Ringvej. I dette arbejde indgår ikke undersøgelser af lokal trafiksanering i København. Københavns Kommune kan selv beslutte at implementere trafiksanerende tiltag i København, og i nogle tilfælde kan det kræve godkendelse fra politiet. Flere tiltag undersøges allerede eller er besluttet implementeret i København. Eksempelvis er det besluttet at sænke hastigheden på mange veje i København med det formål reducere CO₂-udslippet, det er besluttet at reducere antallet af parkeringspladser og reducere biltrafikken markant i Middelalderbyen, og aktuelt undersøges muligheden for at etablere en bypark i Vesterbro Passage ved Tivoli. Østlig Ringvej forventes tidligst etableret i 2035, og Københavns Kommune kan i årene op til en åbning af Østlig Ringvej forberede lokal trafiksanering, såfremt man ønsker at etablere dette i sammenhæng med Østlig Ringvejs åbning.
  - Anledning til ændringer: Nej.

- Et ønske om en strategi for, hvordan man når målsætning om mere gang (Indre By Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Målsætningen om at gang skal udgøre minimum 25% af alle ture til, i og fra København er opnået i 2020, 2021 og 2022.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om et større fokus på forbedringer af trafikforhold for borgere med handicap og tilgængelighed for ældre (Østerbro Lokaludvalg, Handicaprådet) med særligt fokus på adgang til busstoppesteder og busser (Handicaprådet).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: I alle kommende busudbud sættes der krav om, at busserne udstyres med elektriske ramper, således at ramperne kan benyttes i busserne uden en ledsager. Teknik- og Miljøforvaltningen er derudover i gang med at gennemføre en større tilgængelighedsanalyse, der har fokus på fremkommeligheden for gangbesværet i byen, herunder adgang til stoppesteder. Rapporten forventes præsenteret for Teknik- og Miljøudvalget den 19. juni 2023
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om planer for trafikregulering af konkrete områder (Amager Vest Lokaludvalg), herunder med fokus på sikre skoleveje (Amager Vest Lokaludvalg, Østerbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Københavns Kommune arbejder for at etablere sikre skoleveje, og kommunen afsætter derfor løbende midler til dette arbejde. For trafikregulering af konkrete områder henvises der til lokale trafikplaner og lokalplaner.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om svar på håndtering af øget bilejerskab ved fortætning af byen (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Bilejerskab er et privat anliggende og ikke noget, der direkte kan reguleres i kommuneplanstrategien. For at imødegå den øgede trængsel, arbejder Københavns Kommune hen imod målsætningen om, at bilture i Københavns Kommune maksimalt skal udgøre 25 % af alle ture i 2030. Konkret arbejdes der i kommunen med at sikre attraktive transportalternativer til biltrafik i forbindelse med byudvikling og etablering af nye byområder, eksempelvis i form af gode kollektive transportmuligheder og gode forhold for fodgængere og cyklister. Dette arbejde håndteres konkret i lokalplaner for de lokale byområder.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om, at betalingsystemer til den kollektive transport gøres mere brugervenlig (Østerbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Jævnfør bekendtgørelse af lov om trafikkselskaber, så er fastsættelse af takster og billetteringssystemer en opgave som Transportministeriet og trafikkselskaberne varetager. Det reguleres således ikke i kommuneplanen.
  - Anledning til ændringer: Nej

Grønne og blå områder

- Et ønske om til tilgængelige, store, grønne områder i byen (Amager Øst Lokaludvalg, Ungerådet KBH, Vesterbro Lokaludvalg), som er af varieret karakter og til varieret anvendelse (Ungerådet KBH, Børne- og Ungdomsudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslag til Kommuneplanstrategi 2023 indeholder potentialeområder for nye grønne områder af varierende størrelse. Det indgår også i målsætningerne, at der skal være plads til varierende anvendelse, eksempelvis både idræt, kultur og naturoplevelser. Den nærmere planlægning af områdernes indhold sker

ikke i kommuneplanen, men vil ske i konkret planlægning inklusiv borgerinddragelse, når realiseringen af de enkelte områder rykker tættere på.

- Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om større fokus på og stærkere retning for prioritering af udformning og anvendelse af byrummene mellem husene og sikring af friarealers kvalitet (Teknik- og Miljøudvalget), herunder ønske om, at friarealer etableres på terræn fremfor på tag (Amager Vest Lokaludvalg), samt at grønne facader og biodiversitet fremmes (Vesterbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Der henvises til, at lokalplanlægningen, og ikke kommuneplanen, regulerer udformning af byrum, egenart og principper for byrummenes udformning og anvendelse.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at målsætningen fra biodiversitetsstrategien om, at der i år 2050 skal være plads til mere biodiversitet i København tilføjes, inklusive procentsatser for grønne områder, §3-områder og ferskvandsarealer (Brønshøj-Husum Lokaludvalg, Teknik- og Miljøudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Biodiversitetsstrategien indeholder i lighed med kommunens øvrige strategier, politikker med videre langt flere og mere detaljerede mål end kommuneplanen. Dette gælder på alle forvaltningsområder. Hertil hører også mål med en anden tidshorisont end kommuneplanens, der jævnfør planloven er 12 år. Det vurderes hverken hensigtsmæssigt at optage et meget stort antal specifikke mål fra strategier med videre eller at bryde disse ned i delmål for den tidshorisont, der er relevant for kommuneplanen. Der er derfor optaget centrale mål for emnet i biodiversitet i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, men ikke alle mål fra den dertil hørende strategi.
  - Anledning til ændringer: Nej

- En bekymring for, hvordan man bibeholder grønne områder i takt med at antallet af københavnere stiger (Valby Lokaludvalg, Christianshavns Lokaludvalg), herunder et ønske om, at ratioen af park-kvadratmeter per indbygger bibeholdes (Valby Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanens udpegede rekreative grønne og blå områder forventes fastholdt, ligesom der ved omdannelse af erhvervs- og havneområder med videre til blandede byområder også vil blive etableret tilgængelige grønne/blå arealer til disse områder. Der er ligeledes fokus på at sikre adgang til grønne/blå områder indenfor en hensigtsmæssig afstand fra københavnernes boliger.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om bevaring af eksisterende grønne områder (Ungerådet KBH, Kgs. Enghave Lokaludvalg, Valby Lokaludvalg, Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanens udpegede rekreative grønne og blå områder forventes fastholdt, ligesom der ved omdannelse af erhvervs- og havneområder med videre til blandede byområder også vil blive etableret tilgængelige grønne/blå arealer til disse områder.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om retningslinjer for og undersøgelse af, hvorledes de blå/grønne funktioner kan kobles på og implementeres i byens infrastruktur og bystruktur (Teknik- og Miljøudvalget og Brønshøj-Husum Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Økonomiforvaltningen vurderer, at potentialeudpegninger for nye grønne områder i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 ikke på nuværende tidspunkt kan fastlægges mere detaljeret for så vidt angår deres tilgængelighed fra infrastruktur og sammenhæng med de bebyggelsesstrukturer, der vil blive fastlagt i byudviklingen. Dette vil blive genstand for den senere konkrete planlægning. Økonomiforvaltningen vurderer, for så vidt angår eksisterende grønne og blå områder, at der allerede er det fornødne fokus på adgang til områderne, herunder sammenhæng via infrastruktur og nærhed til boliger.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at Københavns Kommune har en aktiv fredningspolitik med henblik på at beskytte grønne områder (Bispebjerg Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Grønne rekreative områder udpeges i kommuneplanen med hjemmel i planloven. Dertil kommer at en række områder er fredet med hjemmel i naturbeskyttelsesloven. Dette har et meget stort omfang i København (i modsætning til andre byer) og er kun muligt, hvor en planmæssig udpegnings vurderes utilstrækkelig til at varetage området kvaliteter. Dette vil altid bero på en konkret vurdering og fastlægges ikke i kommuneplanen.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om et kort, der viser Københavns grønne og blå infrastruktur (Teknik- og Miljøudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslag til Kommuneplanstrategi 2023 indeholder et kort over kommunens offentligt tilgængelige grønne områder og vandflader på land på s. 78-79 (dog ikke i søterritorium som planloven ikke omfatter), hvorfor Økonomiforvaltningen ser dette ønske som indarbejdet.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om biologiske spredningskorridor (Bispebjerg Lokaludvalg, Kgs. Enghave Lokaludvalg), samt arealpleje med fokus på biodiversitet (Kgs. Enghave Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Egentlige spredningskorridorer er udpeget i kommuneplanen som del af Grønt Danmarkskort, der rækker ud over den enkelte kommune. En mere fintmasket fordeling af levesteder og spredningsmuligheder reguleres ikke på kommuneplanens niveau, men kan tilvejebringes ved kommunens forvaltning af egne arealer, gennem frivilligt samarbejde med andre parter og gennem planlægning for grønt areal, som del af friareal i lokalplaner.
  - Anledning til ændringer: ja, s. 70, spalte 2, nederst
"Ligeledes skal bynatur, biodiversitet og klimatilpasning samtænkes med byudviklingen, så investeringer i klimatilpasning også gavner biodiversiteten. Omdannelse af eksisterende områder og løbende drift af kommunens arealer skal ske med biodiversitet for øje, eksempelvis i driften af byens veje og stier."

- Et ønske om fokus på tilgængelighed til grønne områder ved at fjerne barrierer, såsom hegn (Kgs. Enghave Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Konkrete målsætninger for adgang til grønne og blå områder i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 vil i nogle tilfælde kunne opnås ved at

forbedre den fysiske adgang med flere indgange og færre barrierer. Dette indgår således allerede i indsatsen for at indfri målene.

- Anledning til ændringer: Nej

- Ønsker til arealer, der understøtter biodiversitetsdagsordenen og hvor der derfor kun er begrænset offentlig adgang (Valby Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Det vurderes ikke, at der er større samlede områder, hvor en ønsket udvikling af biodiversiteten kræver forbud mod adgang for borgerne. I kommunens konkrete forvaltning af grønne rekreative områder kan der (så længe dette ikke er i modstrid med eventuelt gældende fredninger) arbejdes med begrænsninger af den offentlige adgang af hensyn til naturindholdet. Dette reguleres dog ikke på kommuneplanniveau. Det vurderes ikke være i modstrid med mål i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, så længe det ikke indebærer at grønne rekreative områder som helhed lukkes for borgerne og målene for adgang til grønne/blå områder dermed ikke opfyldes.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at Vestvolden nævnes i afsnittet "Grønt og blåt København" og at det tydeliggøres, at vandkvaliteten i søer og vandløb er vigtige (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i Kommuneplanstrategi 2023 og indarbejdes.
  - Anledning til ændringer: Ja
s. 78, spalte 1: I områder som Amager Fælled, Utterslev Mose, Vestvolden og langs å-systemerne, skal naturoplevelsen være i fokus og biodiversiteten prioriteres.
s. 78, spalte 1: Der er ligeledes potentiale i at løfte biodiversiteten og vandkvaliteten i byens søer, vandløb og moser.

- Ønsker til etablering af grønne og blå områder (Amager Øst Lokaludvalg, Vanløse Lokaludvalg, Nørrebro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltning bemærker: I forslag til Kommuneplanstrategi 2023 er der konkrete målsætninger for afstand mellem boliger og grønne og blå områder. Løsninger på behovet for grønne områder udpeges i kommunens arealplan for grønne områder, hvor målsætningerne for maksimal afstand mellem boliger og grønne og blå områder søges indfriet. De konkrete anlægsprojekter besluttet først i kommunens årlige budgetforhandlinger. Samtidig kan der i planlægningen for ny byudvikling integreres offentligt tilgængelige grønne og blå arealer, der kan medvirke til målopfyldelsen.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at plejehjem etableres i umiddelbar nærhed af grønne områder (Ældrerådet).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Placeringen af plejehjem skal tilgodeses mange hensyn, herunder en fordeling i bydelene i forhold til behov, en god adgang til trafikbetjening og attraktive omgivelser. Sidstnævnte kan omfatte, men ikke begrænses til, nærhed til grønne områder, men kan også indebære nærhed til vand/havn, nærhed til attraktive byrum med videre. Plejehjem etableres under alle omstændigheder med passende friarealer, der sikrer de helt nære grønne omgivelser.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om større ambitioner i forhold til den grønne dagsorden ved byudvikling med eksempelvis mål om 50% begrønning på arealer/ stage/facader osv. (Christianshavns Lokaludvalg), samt et øget fokus på grønne kantzoner (Amager Vest Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanens målsætninger for byens grønne elementer er af mere overordnet karakter. Det vurderes ikke hensigtsmæssigt at stille krav om bygningers udformning, herunder deres omfang af begrønning, på så overordnet niveau og uden kendskab til deres kontekst, anvendelse med videre. En vurdering af, hvorvidt konkrete arealer omkring bygninger og bygningernes egne facader og tage kan begrønnes, vil skulle ske konkret og i en afvejning med andre hensyn. Dette sker normalt i lokalplanlægningen.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at der i kommuneplanen stilles krav om etablering af træer ved nybyggeri samt en rækkefølgeplan for etableringen af måltal for træer fra Biodiversitetsstrategien (Amager Vest Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Bevaring samt etablering af træer reguleres ikke i Kommuneplanen, men varetages og beskrives i Københavns Kommunes træpolitik 2018-2025, der indeholder politiske principper for, hvordan vi håndterer træer i København. Træpolitikken omfatter alle arealer i København og har til formål at sikre, at byens eksisterende og nye træer prioriteres uden at hindre en udvikling af byen. I forbindelse med lokalplanlægning udpeges og stilles krav til plantning af træer på denne baggrund.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om en plan for Københavns Inderhavn, der fastsætter retningslinjer for beskyttelse og brug af havnen, herunder planer for aktiviteter i havnen og formidling til børn og unge af de blå byrum (Indre By Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanen rummer mål for en levende og alsidigt benyttet havn. Men da planloven, som er grundlaget for kommuneplanen, i alt væsentligt kun gælder på land, kan kommuneplanen kun i meget begrænset omfang regulere havnen via retningslinjer og rammer. Kommunen arbejder dog ved siden af kommuneplanen også med strategier for havnens rekreative anvendelse og samarbejder med andre relevante parter herom på frivillig basis.
  - Anledning til ændringer: Nej

Kulturområdet

- Et ønske om at kulturlivet spiller en større rolle i byens udvikling, eksempelvis med kunst, arkitektur og kulturarrangementer (Amager Øst Lokaludvalg), samt at der sikres lokaler til kulturaktiviteter og -initiativer, som afspejler mangfoldigheden i København (Valby Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslagene er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023, idet der arbejdes for et sammenhængende kultur- og fritidsliv, hvor faciliteter og tilbud udvikles i takt med befolkningsudviklingen, så alle københavnere har adgang til kultur- og fritidsfaciliteter og - tilbud, der tilgodeser deres behov. I kultur- og fritidslivet skal der være plads til, at københavnere kan møde hinanden i fællesskaber fra det lokale foreningsliv til store samlende begivenheder.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om at kulturdagsordenen spiller en større rolle i strategien (Østerbro Lokaludvalg), samt at der sættes mål herfor, da kunst, kulturarv, faciliteter og rekreative områder bidrager til en sammenhængende by (Valby Lokaludvalg) samt større fokus på kunst og kulturfaciliteter i den eksisterende by (Christianshavns Lokaludvalg og Brønshøj-Husum Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslagene er delvist i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, idet der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at reservere, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål.
  - Anledning til ændringer: Ja, s.17, spalte 2: Byen skal udvikles på en måde, så de fysiske rammer skaber de bedste forudsætninger for et hverdagsliv, hvor bæredygtig byudvikling, livskvalitet, **kunst og kultur**, sundhed og tryghed fortsat gør byen til en af verdens bedste byer at bo og leve i.

- Et ønske om at kultur indgår i byvisionen for Kommuneplanstrategi 2023 (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten og imødekommes.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 17, spalte 1: Byen skal udvikles på en måde, så de fysiske rammer skaber de bedste forudsætninger for et hverdagsliv, hvor bæredygtig byudvikling, livskvalitet, **kunst og kultur**, sundhed og tryghed fortsat gør byen til en af verdens bedste byer at bo og leve i.

- Et ønske om et tættere samarbejde mellem lokaludvalg, politikere og forvaltninger i arbejdet med at sikre plads til kulturfaciliteter (Vesterbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er delvist i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023, idet en målsætning her lyder, at der skabes rammer for at indpasse faciliteter til kultur- og fritidsaktiviteter i både nye og eksisterende byområder. Lokalisering af nye kultur- og fritidsfaciliteter sker i et samarbejde mellem Økonomiforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen. Kultur- og Fritidsforvaltningen gennemfører ofte en indledende behovsvurdering, i forhold til de enkelte faciliteter, hvor lokaludvalg, interessenter og foreninger også inddrages.
  - Forslag til ændringer: Nej

- Et ønske om, at kulturfaciliteter, af høj kvalitet, følger demografiudviklingen, da de er driver for integration og fastholdelse af talenter (Kultur- og Fritidsudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Det fremgår af Forslag til Kommuneplanstrategi, at "der skal arbejdes for et sammenhængende kultur- og fritidsliv, hvor faciliteter og tilbud udvikles i takt med befolkningsudviklingen, så alle københavnere har adgang til kultur- og fritidsfaciliteter og -tilbud, der tilgodeser deres behov." Derudover indeholder strategien en målsætning om, at der skal skabes rammer for at indpasse kultur- og fritidsaktiviteter i både nye og eksisterende byområder.
  - Anledning til ændringer: Nej.

- Et ønske om, at Kultur- og Fritidsområdet får en central placering i kapitel 3, 5 og 6 med begrundelse om, at kultur- og fritidsområdet har betydning for henholdsvis boligområdet, klima og kulturmiljøer (Kultur- og Fritidsudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Økonomiforvaltningen er enig i, at der er en vigtig kobling mellem kultur- og fritidsområdet og temaerne i kapitel 3, 5 og 6, og derfor fremgår kultur- og fritidsområdet også særligt i kapitel 3 og 5. Økonomiforvaltningen bemærker, at der også er andre vigtige dagsordener, som kunne placeres centralt, og at Økonomiforvaltningen med den nuværende opbygning og indhold i kapitlerne har lagt

vægt på at balancere de mange ønsker til indhold i de af Økonomiudvalget godkendte temaer i kommissoriet for Kommuneplanstrategi 2023.

- Anledning til ændringer: Nej

Fritidsområdet

- Et ønske om, at byen understøtter forskellige typer fritidsaktiviteter både i de blå og grønne områder (Brønshøj-Husum, Ungeråd KBH, Børne- og Ungdomsudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget, Vesterbro Lokaludvalg), med plads til fællesskaber (Vesterbro Lokaludvalg) og at disse er lokalt forankret (Frivilligrådet, Vesterbro Lokaludvalg) og imødekommer børn og unges aktivitetsbehov i og efter skoletid (Børne- og Ungdomsudvalget, Vesterbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslagene er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, idet der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at reservere, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål. I forhold til tilgængelighed til havnen arbejdes der på forbedringer med flere broforbindelser, blå støttepunkter og bredere anvendelse, så badning tillades alle steder, med få undtagelser. Kommuneplanen understøtter desuden, at eksisterende kultur- og fritidsfaciliteter udnyttes bedst muligt og fortsat har mulighed for at blive udviklet, samt at nye initiativer og aktiviteter kan spire frem. I forhold til miljøer til børn og unge så er forslaget i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023. Her fremgår det at "byens børn og unge skal inspireres til at bruge byen til bevægelse, såvel i byens grønne og blå områder, som i bydelenes kultur- og fritidstilbud." I dag findes placeringer, tilegnet unge og børn, fra sag til sag i et samarbejde mellem kommunens forvaltninger. Faciliteterne samtænkes ofte med andre kommunale funktioner. Københavns Kommune vedtog i 2022 en funktionsguide for ungehuse, som bruges som rettesnor for kvalitet og funktionalitet ved etablering af ungehuse og opgradering af eksisterende faciliteter. Det kræver politisk prioritering at etablere ungefaciliteter. Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 og formuleringen skærpes derfor.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 78, spalte 1: "Tilgængelighed til havnen kan forbedres med flere broforbindelser, blå støttepunkter, flere havnebade, flere åbne arealer ned til vandet samt bredere anvendelse af Inderhavnen, så badning i udgangspunktet er tilladt alle steder i havnen." s. 53, spalte 1: "Ved etablering af nye byrum og byområder skal der indtænkes muligheder for lokalt forankrede kultur- og idrætsfaciliteter, kunst samt idrætsliv og bevægelse i udformningen af byens inventar og belægninger." s. 80, spalte 1: Det understøtter samtidig et sundt liv i København og inspirerer københavnere til at tage del i at bruge byen aktivt. Det gælder særligt byens børn og unge, som også i deres fritid skal kunne bruge byen på en måde, som stimulerer deres nysgerrighed og udvikling. Det omfatter blandt andet, at der etableres fritids- og kulturtilbud, gives adgang til grønne oplevelser - både på land og i vand - samt at der etableres rekreative områder, som er af høj kvalitet, og som kan benyttes efter skoletid. Særligt byens børn og unge skal inspireres til at bruge byen til bevægelse, såvel i byens grønne og blå områder, som i bydelenes kultur- og fritidstilbud.
- Et ønske om, at der sikres arealer og økonomi til kultur, fritid og idræt i den fremtidige byudvikling (Amager Øst Lokaludvalg, Vesterbro Lokaludvalg), med konkrete måltal (Vesterbro Lokaludvalg) samt fokus på kvaliteten af kultur- og idrætsfaciliteter (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023. Her bemærkes, at der skal arbejdes for et sammenhængende kultur- og fritidsliv, så alle københavnere har adgang til kultur- og

fritidsfaciliteter og -tilbud, der tilgodeser deres behov. Københavns Kommune arbejder for at der i planlægningen tilvejebringes kultur- og fritidsfaciliteter i overensstemmelse med arealplan for kultur- og fritidsområdet. Københavns Kommune afsætter allerede i dag midler til grundkøb, så kommunen rettidigt kan erhverve grunde til blandt andet nye kultur- og fritidsfaciliteter.

- Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at kultur- og fritidsfaciliteter placeres tæt på borgerne og ikke samles i klynger i bydelene, herunder en bekymring om mangel på kultur- og idrætsfaciliteter i konkrete byområder (Østerbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023, hvor det fremgår, at planlægningen af København skal sikre, at der både findes nye arealer til kultur og fritid i sammenhæng med planlægningen af nye byområder, samt muligheden at indtænke og flette ny kultur og fritid ind i den eksisterende by. Københavns Kommune afsætter allerede i dag midler til grundkøb, så kommunen rettidigt kan erhverve grunde til blandt andet nye kultur- og fritidsfaciliteter.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at grundejere i eksisterende by kan blive mødt med et krav om etablering af fodboldbaner og andre fritidsaktiviteter (Bispebjerg Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Der skal arbejdes for et sammenhængende kultur- og fritidsliv, hvor faciliteter og tilbud udvikles i takt med befolkningsudviklingen, så alle københavnere har adgang til kultur- og fritidsfaciliteter og -tilbud, der tilgodeser deres behov. Københavns Kommune arbejder for, at der i planlægningen tilvejebringes kultur- og fritidsfaciliteter i overensstemmelse med arealplan for kultur- og fritidsområdet. Københavns Kommune kan ikke med Kommuneplanen stille krav om etablering af fritidsaktiviteter på arealer i eksisterende by. Det vil altid være op til grundejer, om de ønsker at sælge arealet mhp. anvendelse til fritidsaktiviteter.
  - Anledning til ændringer: Nej

Udvikling med respekt for byens sjæl

- Ønsker om bevaring af bygninger samt bevaring af kulturmiljøer (Vesterbro Lokaludvalg) og yderligere understøttelse af disse (Amager Øst Lokaludvalg, Brønshøj-Husum Lokaludvalg, Nørrebro Lokaludvalg, Kgs. Enghave Lokaludvalg, Valby Lokaludvalg, Vesterbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslag til Kommuneplanstrategi 2023 har som mål: at den eksisterende by udvikles i en balance mellem bevaring, omdannelse og nybyggeri, så byens arkitektoniske og landskabelige identitet og egenart fastholdes og styrkes; samt at de bærende kulturhistoriske og arkitektoniske værdier i byudviklingsområderne sikres gennem bevaring og omdannelse, så identiteten i de nye bykvarterer bliver historisk forankret. Forslag til Kommuneplanstrategi 2023 fastlægger, at der gennemføres en opdatering af kommuneplanens eksisterende kulturmiljøbeskrivelser samt en udpegning af 9 nye værdifulde kulturmiljøer. Med opdateringerne sikres kulturmiljøernes aktualitet og anvendelighed som grundlag for kommunens sagsbehandling af bygge- og plansager. Desuden sikrer tilføjelsen af nye kulturmiljøer, at en større bredde af kulturhistoriske fortællinger repræsenteres i kommuneplanens samlede udpegning af kulturmiljøer. Udvikling i kulturmiljøerne kan ske i en afvejning af hensynet til de kulturhistoriske værdier med fokus på at finde gode helhedsløsninger.

- Den endelige afgrænsning og udpegning af kulturmiljøer og udpegning af bevaringsværdige bygninger sker i forbindelse med Kommuneplan 2024.
- Anledning til ændringer: Nej
- Konkrete forslag til nye værdifulde kulturmiljøer, herunder henholdsvis industriområde og telefoncentral i Valby (Valby Lokaludvalg) samt Svanemølleværket (Østerbro Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: I forbindelse med screeningen for nye værdifulde kulturmiljøer til Kommuneplan 2024 er en række forslag, indsendt af lokaludvalgene, blevet udvalgt og vurderet efter kommuneplanens 6 kriterier for udpegning. Vurderingerne af de enkelte forslag kan findes i screeningsrapporten. Kommuneplanen udpeger alene de bedste eksempler på kulturmiljøer inden for en given type for at illustrere de væsentligste fortællinger om Københavns udvikling. Det er ikke et selvstændigt mål for udpegningen at sikre en geografisk spredning blandt kulturmiljøerne. Vedrørende forslag fra Valby Lokaludvalg om at udpege industriområdet i Valby og Valby Telefoncentral som værdifulde kulturmiljøer: I screeningen for nye værdifulde kulturmiljøer vurderes det, at industriområdet i Valby ikke fremstår med en samlet, stærk og let afkodelig kulturhistorisk fortælling. Forslaget lever dermed ikke op til kommuneplanens kriterier for udpegning og anbefales ikke udpeget. Forslaget om at udpege Valby Telefoncentral vil blive vurderet i forbindelse med den endelige afgrænsning og udpegning af nye kulturmiljøer i Kommuneplan 2024. Det skal desuden bemærkes, at Valby Vandværk i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 angives som en del af kulturmiljøet Københavns Forsyning. Dette er dog ikke markeret på kortet på s. 91, hvilket er en fejl. Vedrørende forslag fra Østerbro Lokaludvalg om at udpege Svanemølleværket som værdifuldt kulturmiljø: Som nævnt ovenfor, udpeger kommuneplanen alene de bedste eksempler på kulturmiljøer indenfor en given type. Økonomiforvaltningen vurderer, at fortællingen om el- og varmeværkernes udvikling allerede er tilstrækkeligt dækket med udpegningen af H.C. Ørstedværket i kommuneplanen og den anbefalede udpegning af Østre Elværk. Svanemølleværket anbefales derfor ikke udpeget.
    - Anledning til ændringer: Ja, s. 91, Valby Vandværk tilføjes til kortet med markering af forslag til nyt kulturmiljø nr. 9 Københavns Forsyning.
  - Et ønske om større fokus på arkitektoniske overvejelser ved etableringen af byområder (Christianshavns Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Der henvises til, at Københavns Kommunes indsats indenfor arkitektur fastsættes i Arkitekturpolitik København 2017-2025.
    - Anledning til ændringer: Nej
  - Ønske om øget fokus på arbejdet med bevarende lokalplaner i kommuneplanstrategien (Nørrebro Lokaludvalg, Bispebjerg Lokaludvalg, Indre By Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Planloven giver ikke konkrete værktøjer i kommuneplanlægningen til at fastsætte en bestemt takt for udarbejdelsen af bevarende lokalplaner. En prioritering af ressourcer til udarbejdelse af bevarende lokalplaner forudsætter, at der afsættes midler hertil ved de årlige budgetforhandlinger, eller at det rejses i Teknik- og Miljøudvalget.
    - Anledning til ændringer: Nej
  - Et ønske om prioritering af brosten i gader i kulturmiljøer fra tiden, hvor gader var brostensbelagte (Indre By Lokaludvalg).

- Økonomiforvaltningen bemærker: Frem mod Kommuneplan 2024 gennemføres en opdatering af kommuneplanens kulturmiljøbeskrivelser, hvor emner som byrum og belægningstyper også beskrives, hvor det er relevant. Det er i overensstemmelse med målsætninger i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, at kulturmiljøernes helhedspræg udvikles med respekt for deres historiske træk. Konkrete anlægsprojekter henvises til de årlige budgetforhandlinger.
  - Anledning til ændringer: Nej.
- Et ønske om, at Bellahøj, Tingbjerg og Vestvolden er mere fremtrædende i kapitel 6 om 'Udvikling med respekt for byens sjæl' (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Eksempler på kulturmiljøer i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 er udvalgt, så de bedst muligt illustrerer tekstens pointer og i et vist omfang afspejler udpegningens geografiske bredde. Af hensyn til læsbarheden vurderes det uhensigtsmæssigt at fremhæve eksempler fra alle lokaludvalgsområder. De allerede udpegede kulturmiljøer Tingbjerg og Vestvolden (som en del af kulturmiljøet Københavns Nyere Befæstning) er markeret på kortet på side 91, hvor det foreslåede nye kulturmiljø Bellahøj ligeledes er omtalt. En endelig beskrivelse og afgrænsning af kulturmiljøet foretages i forbindelse med Kommuneplan 2024.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om undersøgelse af, hvordan der med Kommuneplan 2024 kan sikres et nyt grundlag for bevaringsværdigt byggeri og eventuelt anlægges et andet kriterie end SAVE (Teknik- og Miljøudvalget).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Der henvises til Budget 2024, hvor det kan besluttes at afsætte midler til at afsøge eventuelle andre nye værktøjer og kriterier end SAVE.
    - Anledning til ændringer: Nej
- En bekymring om randbebyggelser i forhold til højde og volumen nær områder med høj kulturværdi og et ønske om regulering af dette i kommuneplanen (Amager Vest Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslag til Kommuneplanstrategi 2023 har som målsætning, at den eksisterende by udvikles i en balance mellem bevaring, omdannelse og nybyggeri, så byens arkitektoniske og landskabelige identitet og egenart fastholdes. Hensynet til områder med kulturhistorisk værdi skal afvejes med andre planmæssige hensyn i den konkrete planlægning. De konkrete retningslinjer og rammer for opførelse af randbebyggelse formuleres i forbindelse med Kommuneplan 2024, og derfor henvises ønsket herom til revisionen af den kommende kommuneplan.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Under dilemmaspørgsmålet "Hvilke typer boligbyggeri ønsker københavnere i fremtiden at bo i, og hvordan kan ny tæt bebyggelse i form af karreer, rækkehuse og punkthuse være med til at styrke og videreudvikle Københavns identitet og særlige karaktertræk? ønskes følgende tilføjet: "som klimavenlig og sammenhængende bydel" (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Økonomiforvaltningen forudsætter, at lokaludvalget mener "by" og ikke "bydel". Ønsket er da i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, der fremhæver den tætte by som rammen om et klimavenligt hverdagsliv. Forslag til Kommuneplanstrategi 2023 har ligeledes fokus på, at København skal være en sammenhængende by på tværs af fysiske og sociale skel.
    - Anledning til ændring: Ja, s. 92, dilemmaspørgsmål: Hvilke typer boligbyggeri ønsker københavnere i fremtiden at bo i, og hvordan kan ny tæt bebyggelse i form af karreer,

rækkehuse og punkthuse være med til at styrke og videreudvikle Københavns identitet og særlige karaktertræk **som klimavenlig og sammenhængende by?**”

- Et ønske om bevaringsbestemmelser i kommuneplanen for at sikre bevaringsværdige bygninger i konkrete bydele (Østerbro Lokalvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Cirka 8.000 bygninger er i dag udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen. Udpegningen giver bygningerne en større opmærksomhed i kommunens planlægning og sagsbehandling, samt en større beskyttelse mod nedrivning. Yderligere beskyttelse af bevaringsværdige bygninger kan ske gennem vedtagelse af lokalplaner med bevaringsbestemmelser.
  - Anledning til ændringer: Nej.

Turisme

- Et ønske om fokus på at fremme turistattraktioner i konkrete bydele (Amager Øst Lokaludvalg, Brønshøj-Husum Lokaludvalg, Kultur- og Fritidsudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i tråd med forslag til Kommuneplanstrategi 2023, som har som målsætning at fremme bæredygtig turisme, der fordeler sig over hele byen.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om regulering og spredning af hoteludbygningen i København (Indre By Lokaludvalg, Nørrebro Lokaludvalg, Brønshøj-Husum Lokaludvalg, Kultur- og Fritidsudvalget). Hertil kommer et ønske om hotellignende lejlighedsudlejning ikke sker i eksisterende boligmasse (Indre By Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: I forbindelse med Kommuneplan 2024 ses der nærmere på, om eksisterende indsatser på turismeområdet skal suppleres med et administrationsgrundlag for placering af nye hoteller. Målet er at fremme en bæredygtig turisme, som tager hensyn til lokalmiljø og fordeler sig i hele byen og den øvrige hovedstadsregion. Med hensyn til udlejning af boliger på hotellignende vilkår henvises der til Teknik- og Miljøforvaltningen, som varetager kommunens tilsyn med brugen af boliger på baggrund af bestemmelserne i Lov om boligforhold. En beskrivelse af problemstillingen og kommunes indsatser er beskrevet i "Analyse af udviklingen i hotelkapacitet", der blev behandlet på Økonomiudvalgets møde den 6. december 2022.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om større fokus på negative konsekvenser af turisme, herunder støjgener samt ønske om periodevis begrænsning af turismen (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Det fremgår af forslag til Kommuneplanstrategi 2023, at den markante stigning i antallet af turister har betydet, at beboere i nogle områder af byen oplever, at turismen også har negative konsekvenser for hverdagslivet. Der er primært tale om områder i Indre By. Det er derfor vigtigt, at udviklingen i turismen også tager hensyn til københavnernes hverdagsliv og de lokale bymiljøers identitet. Problemstillingerne er desuden uddybet i "Analyse af udviklingen i hotelkapacitet", der blev behandlet på Økonomiudvalgets møde den 6. december 2022. Hvilke elementer der skal indgå i et eventuelt administrationsgrundlag for hotelkapacitet vil blive besluttet i forbindelse med Kommuneplan 2024. Det vurderes ikke at være juridisk muligt at lave en periodevis begrænsning af turismen.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om et større fokus på de afledte behov ved koncentration af turisme/hoteller, herunder behov for madsteder, transport og oplevelser, samt at disse imødekommes (Vesterbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Det fremgår af forslag til Kommuneplanstrategi 2023, at turismen understøtter byens udbud af butikker, restauranter og kulturliv, og at nye hoteller vil kunne understøtte lokale madsteder og butikker med videre. Det fremgår desuden, at et eventuelt administrationsgrundlag for hotelkapacitet eksempelvis kan indeholde bestemmelser om placering i forhold til kollektiv trafik, således at turister har gode muligheder for at transportere sig på en bæredygtig måde.
  - Anledning til ændringer: Nej

Sundhed og trivsel

- Et ønske om, at tolerance, inklusion og rummelighed ligeledes indgår i strategien (Udsatterådet) og at byrum er imødekomne og venlige (Frivilligrådet), samt gode mødesteder (Vesterbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslagene er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 med fokus på København som en rummelig by med egnede boliger til alle slags borgere og hvor fokus er på at skabe sammenhæng mellem byområder. Forslag imødekommes delvist.
  - Anledning til ændringer: Ja
s. 40, første mål: "At København skal være en mangfoldig og inkluderende by, og kunne rumme dem, der ønsker at bo her"
s. 42, spalte 2: "Parker, pladser og byrum skal være trygge, imødekommende og bidrage til at højne beboernes livskvalitet. Forbindelserne til resten af byen forbedres i disse byområder."
- Et ønske om et større fokus på tryghed i strategien, og at det beskrives konkret hvordan man vil arbejde med dagsordenen (Valby Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: I forslag til Kommuneplanstrategi 2023 beskrives indsatser vedrørende byudvikling, herunder etablering af attraktive og trygge gangforbindelser og tilførsel af nye attraktioner i udsatte byområder, der vurderes at have en positiv virkning på trygheden i byen. Kommunens (og andre aktørers) konkrete tryghedsindsatser reguleres dog ikke i kommuneplanen, da der kun i begrænset omfang er tale om fysiske indsatser og forandringer, og følger ikke dens planperiode, men varetages i strategier for Sikker By såvel som i mere områdespecifikke indsatser.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om et større fokus på fællesskabets betydning for børn og unges trivsel i strategien (Socialudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 og imødekommes delvist.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 43, spalte 1: "...den sociale sammensætning af befolkningen på tværs af bydelene i København. København skal udvikles med fokus på at aktivere og engagere de udsatte unge i deres nærområder, så de nære og lokale fællesskaber kan være med til at understøtte trivslen."
- Et fokus på forurening ved rekreativt brug af havneområderne (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: By og Havn udarbejder og håndhæver sammen med politiet havnereglementet, der regulerer færdsel med videre på havnens vandarealer. Teknik- og Miljøforvaltningen administrerer badevandsbekendtgørelsen, der blandt andet skal sikre, at badende ikke udsættes for forurening, eksempelvis ved anvendelse af varslingsystemer med videre.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om, at strategien ligeledes belyser nogle af udfordringerne ved den tætte by (Sundheds- og Omsorgsudvalget), herunder et fokus på støj- og luftforurening fra trafikken (Christianshavns Lokaludvalg).

- Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 og imødekommes delvist.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 20, spalte 2: Københavns Kommune vil derfor arbejde for, at byudviklingen sker stationsnært med fortætning omkring de enkelte stationer samt arbejde for, at forholdene for cyklister og gående prioriteres i byen. **Den tætte by skal også være en sundhedsfremmende by. For at realisere de tætte byområders fulde potentiale stiller det krav til, at der i udviklingen indarbejdes løsninger til eksempelvis at mindske eksponering for støj- og luftforurening, give mulighed for ro og fordybelse og adgang til variation af naturkvaliteter i hverdagen.**

- Et ønske om at der tilføjes et dilemmaspørgsmål om mental sundhed, samt en målsætning med fokus på mental sundhed og trivsel (Sundheds- og Omsorgsudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslagene er delvist i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 og imødekommes delvist.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 76, nyt mål: **At udviklingen af byens rum og rekreative faciliteter understøtter god mental sundhed og trivsel for alle københavnere.**

- Et ønske om, at det understreges, at københavnere skal have adgang til sundhedstilbud i byen (Sundheds- og Omsorgsudvalget, Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 og imødekommes delvist.
  - Anledning til ændringer: Ja
    - s. 42, spalte 3: Der skal derfor skabes rammer for nye lægehuse og **sundhedstilbud** i både eksisterende og nye byområder på linje med andre centrale funktioner.
    - s. 52, spalte 1: Særligt i de nye byområder, hvor mange nye københavnere skal bo, er der behov for nye kommunale services, **samt plads til eksempelvis lægehuse og sundhedstilbud.**

- Et ønske om, at folkesundhed i højere grad indgår strategisk i planlægning af fremtidens byudvikling (Ældrerådet), eksempelvis i forhold til luftforurening (Christianshavns Lokaludvalg), ældrevenlige byrum og rekreative byrum, samt at sundhedsfremmende byrum skrives frem i strategien (Sundheds- og Omsorgsudvalget). Dertil et ønske om, at ordet "sundhed" indgår i strategiens titel, samt i overskriften til kapitel 5 om klimabyen, samt at sundhedsdagsordenen skrives tydeligere ind i klima-kapitlet (Sundheds- og Omsorgsudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslagene er delvist i overensstemmelse med hensigten i strategien. Fysisk og mental sundhed og trivsel indgår i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 og spiller en rolle i måden byen udvikles. Der er med titlen til forslag til Kommuneplanstrategi 2023 valgt et fokus på klimadagsordenen, og det har været den faglige vurdering, at flere emner i titlens overskrift ikke vil være hensigtsmæssigt i forhold til at sende et overordnet signal om visionen om København som fremtidens klimavenlige hovedstad. Forslagene imødekommes delvist.
  - Anledning til ændringer: Ja
    - s. 16: Fremtidens klimavenlige hovedstad ----- skal udvikles med fokus på de egenskaber, der gør København til en grøn **og sundhedsfremmende** by. Det skal understøtte en udvikling af København, som en by, som mange ønsker at bo i, besøge, studere, arbejde og leve i.
    - s. 30, spalte 1: Det skaber et stort potentiale for at bruge kollektiv trafik, cykel, gang eller kombinationsrejser som transportmiddel, som er godt for pladsen i byen, **folkesundheden**, miljøet og klimaet.
    - s. 30, spalte 3: Vi skal derfor fortsat udbygge cykelinfrastrukturen og prioritere cyklen

som central transportform, **der kan styrke folkesundheden, betjene** boligområder og binde Københavns forskellige bydele bedre sammen. Dette skal gå hånd i hånd med ambitionen om at udvikle cykelinfrastruktur, der styrker folkesundhed og giver plads til forskellige typer af cyklister, herunder børn, **sårbare grupper med kroniske sygdomme og ældre blandt andet ved at etablere sikre skoleveje.**

- Et ønske om større fokus på, hvordan klima- og biodiversitetsdagsordenen og københavnernes sundhed og trivsel er hinandens forudsætninger (Sundheds- og Omsorgsudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Bemærkningen er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 og imødekommes delvist.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 76, spalte 2: Nye grønne områder og friarealer, i såvel den eksisterende by som i byudviklingsområderne, skal derfor udvikles, så de bidrager til at højne biodiversiteten bedst muligt. **Dette skal ske under hensyntagen til, at områderne også skal give rum for forskellige rekreative anvendelser, herunder bidrage til opnåelse af fysisk og mental sundhed og trivsel for københavnernes** og håndtere eventuelle utilsigtede konsekvenser for sundheden.
- Et ønske om, at strategien adresserer, hvordan der i byens planlægning kan tage højde for risikoen for smitsomme sygdomme/pandemier/epidemier, eksempelvis i forhold til grønne områder, midlertidige konstruktioner (pop-ups/test-faciliteter), fortætning, og kommunale byggerier (Sundheds- og Omsorgsudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanen indeholder allerede mål for adgangen til grønne og blå områder, som primært har et rekreativt fokus, men også vil fremme sundhed i bred forstand, herunder i relation til ophold og aktiviteter i det fri med lav risiko for overførsel af smitsomme sygdomme. Erfaringerne med den overståede pandemi peger ikke på, at byen ikke er rustet til at rumme midlertidige faciliteter. Det har været muligt at etablere de nødvendige tilbud i byens rum, hvilket også vurderes at være tilfældet i fremtiden. Bebyggelsestæthed vurderes ikke at udgøre en særlig udfordring i denne sammenhæng. Det vil primært være befolkningstætheden forstået som beboere per bolig med videre, der er bestemmende for smitterisikoen. Denne tæthed kan ikke reguleres med kommuneplanen, men en høj tæthed vil blive imødegået med et rimeligt boligudbud, der allerede er et mål for kommuneplanlægningen.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om at inddrage og indhente anbefalinger og erfaringer fra borgere med fysiske handicap for at forbedre tilgængelighedsudfordringer i byen (Socialudvalget), herunder at det nævnes, at Københavns Kommune arbejder med universelt design (Kultur- og fritidsudvalget, Socialudvalget, Handicaprådet, Amager Vest lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget imødekommes delvist.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 42: En tilgængelig by for alle --- **Københavns Kommune skal planlægge og udvikle byen ud fra principperne om universelt design, så byen bliver mere tilgængelig for flere.**
- Et ønske om, at naboskaber og fællesskaber understøttes i udviklingen af byrum med fokus på inklusion og diversitet (Frivilligrådet).
  - Økonomiforvaltning bemærker: Den nærmere planlægning af områdernes udformning sker ikke i kommuneplanen, men vil ske i konkret planlægning af et givent område.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om at erstatte ordet 'forebyggelse' med 'sundhedsfremmende' (Ældrerådet).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Ordet 'forebyggelse' fremgår ikke i forslag til Kommuneplanstrategi 2023.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om, at der uddybes, hvilke konsekvenser luftforurening har for menneskers helbred (Ældrerådet), større fokus på luftforurening i forbindelse med øget trafik (Amager vest lokaludvalg), samt ønske om konkrete mål i forhold til luftforurening med mål om reduktion af CO2 (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanen fastsætter ikke målsætninger vedrørende luftforurening, da det ikke planmæssigt kan reguleres. Københavns Kommune har begrænsede muligheder for at regulere kilder, der bidrager til luftforureningen. Københavns Kommune arbejder med en række indsatser, der skal nedbringe forureningen fra transport, blandt andet miljøzoner, udbredelse af elbusser samt tiltag i medfør af kommunens klimaplan. Med Københavns Kommunes budgetaftaler for 2019 og 2021 blev der desuden afsat midler til indsatsen 'Øget viden om de sundhedsskadelige virkninger af luftforurening i København'. Indsatsen løber til og med 2023.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Ønske om et fokus på at sikre de bedste mulige vilkår og fremkommelighed for handicappede i bygge- og anlægsopgaver (Amager Vest Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Adgangsforhold for mennesker med handicap reguleres ikke i kommuneplanen. I byggesager stiller Københavns Kommune krav i forhold til tilgængelighed, som kommunen har hjemmel til i henhold til BR18. I adgangsforholdene frem til bygninger, stilles der blandt andet krav til udligning af niveauforskelle, maksimal hældning på ramper, fast belægning og fri bredde. Ved bygninger og i de fælles adgangsveje, stilles der ligeledes krav om niveaufrihed, elevator for bygninger i 3 etager eller mere, fri bredder på henholdsvis døråbninger og gangarealer, samt trappers udformning. I boliger stilles der krav til fri bredde på gange og døråbninger og wc-rum i adgangsetagen. I offentligt tilgængelige bygninger stilles der krav til handicap-egnet wc-rum i adgangsetagen eller etage med adgang fra elevator / lift, hvis der etableres offentligt tilgængeligt wc-rum.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om et større fokus på fællesskaber og at der er plads til alle bør være drivende for byudviklingen og hermed indgå i strategien (Vesterbro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Bemærkningen er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023 og fremgår i afsnit om 'En by for alle' og 'Kultur og fritid' og giver dermed ikke anledning til ændringer.
  - Anledning til ændringer: Nej

Byens drift

- Et ønske om øget fokus på basale faciliteter, som vandposter (Udsatterådet) og offentlige toiletter og bænke i byens udvikling (Kultur- og Fritidsudvalget, Udsatterådet, Sundheds- og Omsorgsudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Den nærmere planlægning af områdernes udformning, eksempelvis vandposter og toiletter, sker ikke i kommuneplanen, men vil ske i konkret planlægning af et givent område.
  - Anledning til ændringer: Nej
- En bekymring om udfordringer ved håndtering af affald og et ønske om, at der i kommuneplanstrategien stilles konkrete krav om plads til og faciliteter for håndtering af affald i alt byggeri (Amager Vest Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Den konkrete håndtering af faciliteter til renhold og affaldssortering finder sted i lokalplanlægning- og byggesagsbehandling.
  - Anledning til ændringer: Nej

Byggeri

- Et ønske om, at kommunale ejendomme gøres mere klimavenlige og krav til at nybyggeri bruger klimavenlige materialer (Amager Øst Lokaludvalg), samt krav om brug af genanvendte materialer (Valby Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023, hvori det nævnes (s. 74) at Københavns Kommune arbejder for en mere bæredygtig kommunal bygningsmasse, blandt andet ved at stille krav om genanvendte materialer ved udbud af udvalgte projekter og ved at anvende bæredygtige byggematerialer.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om fokus på genbrug og genanvendelse af byggematerialer (Amager Øst Lokaludvalg, Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023, hvori det nævnes (s. 74), at Københavns Kommune arbejder for en mere bæredygtig kommunal bygningsmasse, blandt andet ved at stille krav om genanvendte materialer ved udbud af udvalgte projekter og ved at anvende bæredygtige byggematerialer.
  - Anledning til ændringer: Nej

Kommunale funktioner

- Et ønske om at kommunale funktioner, som daginstitutioner, plejehjem og skoler, samt kultur- og fritidsfaciliteter, følger det reelle behov i eksisterende, såvel som nye byområder (Christianshavns Lokaludvalg, Kultur- og Fritidsudvalget, Sundheds- og Omsorgsudvalget, Vesterbro Lokaludvalg), at der er fokus på arealreservation til kommunale funktioner

(Christianshavns Lokaludvalg, Vesterbro Lokaludvalg, Østerbro Lokaludvalg) samt at disse har den fornødne kvalitet og de rette funktioner (Børne- og Ungdomsudvalget).

- Økonomiforvaltningen bemærker: Behov for skoler, plejehjem, daginstitutioner, botilbud og kultur- og fritidsfaciliteter beregnes allerede i dag på baggrund af befolkningsudviklingen. Løsningerne på behovet indarbejdes i fagforvaltningernes arealplaner. I lokalplaner for nye byområder eksempelvis Godsbaneterrænet, Nordhavn med videre bliver der udlagt arealer til nye kommunale funktioner.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om at sikre det nødvendige antal parkeringspladser ved plejehjem (Ældrerådet).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Det fremgår af forslag til Kommuneplanstrategi 2023, at der vil blive udarbejdet en analyse af anvendelsen af og erfaringerne med parkeringsnormerne i Kommuneplan 2019 med henblik på at tilvejebringe et beslutningsgrundlag for en eventuel justering af parkeringsnormerne for bil- og cykelparkering i Kommuneplan 2024. I den forbindelse vil en vurdering af parkeringsdækningen til nye plejehjem også indgå.
    - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om, at kultur- og fritidsfaciliteter indtænkes i de nye bydele fra start og at der gøres en særlig indsats for at samtænke industrihistorie, kultur og byudvikling i de nye byudviklingsområder, samt Kødbyen og Østhavnen (Kultur- og Fritidsudvalget).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplanstrategi 2023, idet det er et mål, at der skabes rammer for at indpasse faciliteter til sundhedsfremmende aktivitet samt kultur- og fritidsaktiviteter i både nye og eksisterende byområder. Københavns Kommune afsætter allerede i dag midler til grundkøb, så kommunen rettidigt kan erhverve grunde til blandt andet nye kultur- og fritidsfaciliteter. Det er samtidig et mål, at de bærende kulturhistoriske og arkitektoniske værdier i byudviklingsområderne sikres gennem bevaring og omdannelse, så identiteten i de nye bykvarterer bliver historisk forankret. Derudover er det et mål, at byen udvikles med blik for værdierne i de sjælfule steder med særlig lokal betydning, som afspejler byens forskellighed og historie. Konkrete eksempler er de gamle kornsiloer i Nordhavnen, der er omdannet til kontor og boliger samt Centralværkstedet på Godsbaneterrænet, som foreslås omdannet til en folkeskole. "Produktionens København" er desuden en af fire bærende fortællinger for udpegning af kulturmiljøer i Kommuneplan 2019. Denne fortælling videreføres i kulturmiljøudpegninger i Kommuneplan 2024.
    - Anledning til ændringer: Nej.
- Et ønske om, at arealplanen for kultur- og fritidsområdet sætter tydeligere og mere ambitiøse mål for de fremtidige behov for faciliteter. Der bør derfor igangsættes en ny proces med det formål at anskueliggøre behov for nye kultur- og fritidsfaciliteter i bydelene og i de nye byområder (Kultur- og Fritidsudvalget).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Arealplanen for kultur- og fritidsområdet indeholder løsninger på det demografiske behov for idrætshaller, svømmehaller og 11-mands boldbaner. Behovet beregnes i dag med udgangspunkt i fastholdelse af 2017-serviceniveauet i forhold til befolkningsudviklingen. Form og indhold i arealplanen er udenfor rammerne af Kommuneplanstrategi 2023 og Kommuneplan 2024. Beslutninger om ændring af serviceniveau skal træffes politisk.
    - Anledning til ændringer: Nej

Kommuneplan 2024

- Ønsker til udvikling af konkrete områder med boliger, erhverv og kommunale funktioner (Nørrebro Lokaludvalg, Indre By Lokaludvalg, Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslag til konkrete rammeændringer i kommuneplanen bør stilles i forbindelse med høringen af Kommuneplan 2024.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Ønske til bilfrit område i byen, Vingelodden (Nørrebro Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslag til konkrete rammeændringer i kommuneplanen bør stilles i forbindelse med høringen af Kommuneplan 2024.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Ønsker til konkrete lokalplantillæg til ældre lokalplaner således, at der sikres overensstemmelse mellem lokalplaner og kommuneplanens kreative zoner, eksempelvis i Fuglekvarteret (Bispebjerg Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærkninger: Økonomiforvaltningen henviser til Teknik- og Miljøforvaltningen, som kan beslutte om en eventuel diskrepans mellem eksisterende lokalplaner og kommuneplanens rammer betyder, at der skal udarbejdes nye lokalplaner/tillæg til lokalplaner. Eventuelle mindre tilpasninger til eksisterende afgrænsninger af kreative zoner håndteres ved et eftersyn af kommuneplanens rammer i forbindelse med udarbejdelsen af Kommuneplan 2024.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om at udarbejde helhedsplan eller udviklingsplan for den kreative zone (Skjulhøj Alle) i Vanløse (Vanløse Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltning bemærker: De kreative zoner skal skabe rammer for mindre erhverv med videre, hvor virksomhederne selv har mulighed for at præge området og ejendommene. Det ligger ikke inden for rammerne af kommuneplanstrategien eller kommuneplanen at udarbejde helheds- eller udviklingsplaner for konkrete områder. Det kan udarbejdes på baggrund af midler afsat i budget. Det bemærkes, at en løbende dialog om visioner og praktiske perspektiver for udviklingen af de kreative zoner kan ske i en dialog mellem grundejere, lejere og brugere i områderne, eksempelvis faciliteret af lokaludvalgene.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om bedre formidling til borgerne om lokal betydning af forslag til ændringer i kommuneplanens rammer/ retningslinjer/bestemmelser (Amager Vest Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanen kommer i 8 ugers offentlig høring. Her fremgår samtlige forslag til ændringer i rammer/retningslinjer/bestemmelser. Den offentlige høring formidles bredt af Københavns Kommune, blandt andet gennem en række aktiviteter, såsom debatarrangementer og møder. Derudover opfordres byens lokaludvalg til at understøtte den lokale borgerdialog, blandt andet om formidling af ændringer i rammer/retningslinjer/bestemmelser med betydning for deres respektive bydele. Kommunen skal virke for kommuneplanens gennemførelse ved sin lokalplanlægning og behandling af byggeansøgninger, men kommuneplanen har ikke

direkte virkning over for borgerne. Kommunen foretager derfor ikke direkte orientering af borgere med videre. Det er først med en byggeretsgivende lokalplan, at en grundejer har krav på en byggetilladelse i overensstemmelse med lokalplanen. Lokalplanforslag i høring sendes direkte til berørte borgere, med videre.

- Anledning til ændringer: Nej

Øvrige

- Et ønske om større sammenhæng mellem vision og realisering, herunder konkret udmøntning i rammeændringerne (Amager Vest Lokaludvalg, Indre By Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommuneplanstrategien er en forløber for selve kommuneplanen, som udgør rammen for lokalplanlægning, hvor der tages stilling til konkrete rammeændringer i byen. Dertil kommer, at indfrielse af flere af målene, og visionen for byen, vil kræve politisk prioritering ved budgetforhandlingerne.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om fokus på støj i nattelivet i udviklingen af byen, så det generer mindst muligt (Ungeråd KBH) og at der ses på mulighederne for nattelivszoner og muligheden for at indtænke kulturbåret natteliv i udviklingen af eksisterende og nye områder i København (Kultur- og Fritidsudvalget), samt at der ses på mulighed for at sprede nattelivsattraktioner mere geografisk (Indre By Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltning bemærker: I den eksisterende by kan kommuneplanlægningen kun i begrænset omfang påvirke rammerne for natteliv. Her er det gennem andre indsatser, at kommunen arbejder med at sikre rum for natteliv og samtidig acceptable forhold for beboere og andre brugere. I ny planlægning kan det være et opmærksomhedspunkt, at den blandede by også skal kunne rumme natteliv i bred forstand og at eventuelle konflikter forebygges i planlægningen.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om større fokus på reducere af støjende aktiviteter på pladser og offentlige opholdsarealer samt fokus på støj og forurening ved rekreativt brug af havneområderne (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Københavns Kommune har en række indsatser og politikker, der håndterer lydniveau, varighed med videre ved organiseret anvendelse af offentlige arealer. Dertil kommer regulering af støj fra virksomhedsdrift af forskellig art. Denne regulering er dog ikke del af kommuneplanen, da den hviler på anden lovgivning end planloven. De regler, som kommunen udstikker for anvendelsen af offentlige arealer, er genstand for inddragelse af offentligheden, herunder af lokaludvalgene. For så vidt angår vandarealerne i havnen, er kommunen ikke myndighed, men har en dialog med By & Havn om blandt andet rekreativ færdsel på vandet.
  - Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om flere investeringer i eksempelvis pladser og torve i konkrete områder i oversete bydele, herunder Vanløse (Vanløse Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltning bemærker: Kommuneplanstrategien og kommuneplanen regulerer ikke anvendelsen af midler til anlæg og drift af offentlige arealer. Prioriteringen heraf, for så vidt angår kommunale arealer, sker i den kommunale budgetlægning.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Udfordringer i forhold til for lille skriftstørrelse og at den grønne farve ikke er let læsbar (Kgs. Enghave Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltning bemærker: Skriftstørrelsen er valgt ud fra kriteriet om god læsbarhed og bruges ligeledes i publikationer til ældre i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen. I publikationen er teksten primært sort på hvid baggrund for at øge kontrasten mellem tekst og underlag. Somme tider gøres brug af grøn skrift for at skabe variation i læseoplevelsen og for at differentiere teksthierarkierne.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om en oversigt over demografiudviklingen vedrørende ældre (Ældrerådet), samt at den demografiske udvikling, med en voksende generation af ældre, skrives ind i manchet til kapitel 2 (Sundheds- og Omsorgsudvalget).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Dette fremgår på side 51 i forslag til Kommuneplanstrategi 2023.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om et selvstændigt afsnit om henholdsvis "byens udvikling fra et ældreperspektiv" og "den sunde by" (Ældrerådet).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forvaltningen forstår Ældrerådets ønske om et selvstændigt afsnit om byen fra et ældreperspektiv, samt om den sunde by, men bemærker, at der også er andre vigtige dagsordener, som med fordel kunne skrives frem, og at Økonomiforvaltningen med den nuværende opbygning og indhold i kapitlerne har lagt vægt på at balancere de mange, ønsker til indhold i de af Økonomiudvalgets godkendte temaer i kommissorium for Kommuneplanstrategi 2023.
  - Anledning til ændringer: Nej.

- Et ønske om, at kommuneplanstrategien indeholder billeder af ældre (Ældrerådet).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Inden endelig vedtagelse af forslag til Kommuneplanstrategi 2023 indgår en opdatering af billeder gennem hele strategien. Forvaltning vil undersøge muligheden for, at der ligeledes kan indgå fotos af ældre.
  - Anledning til ændringer: Såfremt dette viser sig muligt, ja.

- Et ønske om, at betegnelsen "ældre" tilføjes i strategien og erstatter ordet "pensionisten" (Ældrerådet).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget indarbejdes i forslag til Kommuneplanstrategi 2023.
  - Anledning til ændringer: Ja
s. 40: København skal være en mangfoldig by, hvor unge kan uddanne sig og stifte familie. Hvor der er rum og plads til pædagogen, direktøren, iværksætteren, akademikeren, SOSU'en, pensionisten ældre og alle andre, der ønsker at bo her.

- Et ønske om, at det understreges, at byer, der er gode for børn, er gode for alle (Indre By Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023 og imødekommes.

- Anledning til ændringer: Ja, s. 42, spalte 1: **Byudviklingen skal skabe rammerne for et godt børneliv. Det gavner København som helhed.** Børn i København skal have de samme chancer i livet, uanset hvor de vokser op.

- Et ønske om tydeliggørelse af, at befolkningstilvæksten er en prognose, samt et spørgsmål om hvorvidt tallet er udtryk for en politisk vision (Indre By Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Det fremgår af teksten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, at der er tale om prognoser for befolkningsvæksten i hovedstadsområdet og i Københavns Kommune. Ordet "prognose" bruges flere gange. Det fremgår desuden af forslag til Kommuneplanstrategi 2023, at det er et mål, "at byudviklingen i København møder den lokale efterspørgsel på boliger og arbejdspladser og bidrager til en klimavenlig byudvikling i hovedstadsområdet."
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om mål for effektiv jobformidling til kommunens borgere (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Effektiv jobformidling og rekruttering reguleres ikke i Kommuneplanen, og vil derfor ikke fremgå i forslag til Kommuneplanstrategi 2023.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om præcisering af figurtekster til figur 2.2 og 2.3 (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget indarbejdes i forslag til Kommuneplanstrategi 2023.
  - Anledning til ændringer: Ja, s. 23: Y-akse beskrivelser tilføjes til henholdsvis Figur 2.2: **Antal indbyggere** og Figur 2.3: **Antal indbyggere**.

- Forslag om at midlertidige aktiviteter på Refshaleøen får mere blivende karakter (Christianshavns Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Det fremgår af forslag til Kommuneplanstrategi 2023, at flere af de områder i kommunen, der stadig afventer udvikling, rummer blandt andet startups, innovation og kreativitet, der kan være med til at udstikke retninger for den fremtidige udvikling af områderne. Det gælder ikke mindst for Refshaleøen. Grundejerne har også gjort det til et dogme for udviklingen af området, at de kreative iværksættere og kulturaktiviteter skal være omdrejningspunktet for Refshaleøen i dag og i fremtiden. Den fremtidige planlægning for området vil således arbejde med, hvordan der fortsat kan skabes rammer for eksisterende og nye virksomheder og aktiviteter.
  - Anledning til ændringer: Nej

- Et ønske om aktivering af uudnyttede byggegrunde, eksempelvis med midlertidige aktiviteter, som på Refshaleøen (Amager Vest Lokaludvalg).
  - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslagets intention er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, hvor det fremgår, at muligheden for at indtænke midlertidighed ind i byens udvikling er et planværktøj, som kan bruges til at understøtte sundhed og kultur- og fritidslivet. Med midlertidige aktiviteter kan brugere og foreningsliv gro frem, skabe liv i nye byudviklingsområder før folk flytter ind, og være med til at udfordre og gentænke, hvordan vi bruger byens rum. Kommuneplanen rummer mulighed for midlertidig anvendelse af en række større områder i byen (som eksempelvis Refshaleøen). For så vidt angår mindre arealer som planlagte, men endnu uudnyttede byggegrunde, vil det oftest afhænge af en lokalplan, om der kan være

- midlertidige aktiviteter. I mange tilfælde vil de kunne muliggøres ved en tidsbegrænset dispensation. Dette reguleres ikke i kommuneplanen.
- Anledning til ændringer: Nej
- Et ønske om at midlertidig anvendelse i højere grad bruges til at fremme kultur- og fritidsfaciliteter i byens mellemrum (Kultur- og Fritidsudvalget).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplanstrategi 2023, hvor det fremgår, at muligheden for at indtænke midlertidighed ind i byens udvikling er et planværktøj, som kan bruges til at understøtte sundhed og kultur- og fritidslivet. Med midlertidige aktiviteter kan brugere og foreningsliv gro frem, skabe liv i nye byudviklingsområder før folk flytter ind, og være med til at udfordre og gentænke, hvordan vi bruger byens rum.
    - Anledning ændring: Ja. s. 74, spalte 1: Med midlertidige aktiviteter kan brugere og foreningsliv gro frem, skabe liv i nye byudviklingsområder før folk flytter ind, og være med til at udfordre og gentænke, hvordan vi bruger byens rum **og mellemrum.**
  - Et ønske om, at Tingbjerg og Bystævneparken indgår i kortet over store igangværende byudviklingsprojekter (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Forslaget er i overensstemmelse med ønsket om at kommunikere at byudviklingen sker i hele kommunen.
    - Anledning til ændringer: Ja, s. 26 og 27, **Tingbjerg og Bystævneparken.**
  - Et ønske om, at det fremgår af strategien eller et bilag, hvilke initiativer fra Kommuneplan 2019, der er realiserede eller ikke realiseret (Indre By Lokaludvalg og Amager Vest Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Planperioden for kommuneplanstrategien og kommuneplanen er 12 år. I Københavns Kommune laves en fuld revision af kommuneplanstrategien og kommuneplanen hvert 4. år. På denne baggrund afrapporteres der ikke på de enkelte mål allerede efter 3 år og nogle mål vil være at finde i flere kommuneplaner, da de viser den strategiske retning Borgerrepræsentationen ønsker for udviklingen af København for den samlede planperiode. Frem mod Kommuneplan 2024 udarbejdes en række analyser, som kan danne baggrund for ændring af mål og retningslinjer i kommuneplanen.
    - Anledning til ændringer: Nej
  - Et ønske om, at der ved områder uden lokalplan, udarbejdes en lokalplan for at undgå byggeprojekter uden en offentlig høring (Østerbro lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Kommunens pligt til og adgang til at regulere gennem lokalplaner hviler på planlovens bestemmelser, herunder at dette beror på en konkret vurdering. Dette kan ikke afskæres gennem kommuneplanen. Det bemærkes, at der for byggeri, der ikke er lokalplanpligtigt, gennemføres høring af de berørte parter. Borgerne har således mulighed for at ytre sig om de sager, der vil have konkret virkning for dem.
    - Anledning til ændringer: Nej
  - Et ønske om flere forbindelser på Østerbro på tværs af jernbaner, som adskiller Nordhavn og det resterende Østerbro, samt over kaserneområdet (Østerbro Lokaludvalg).
    - Økonomiforvaltningen bemærker: Prioriteringen heraf sker i den kommunale budgetlægning.
    - Anledning til ændringer: Nej